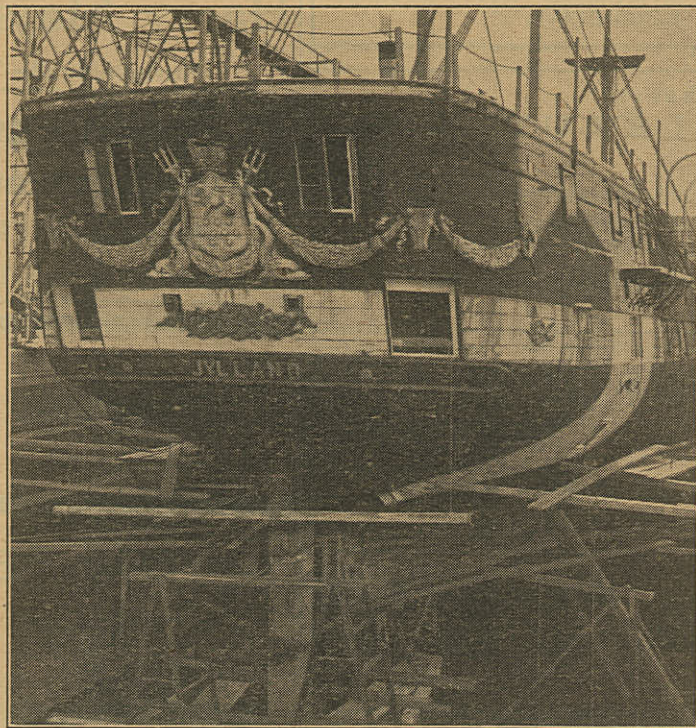
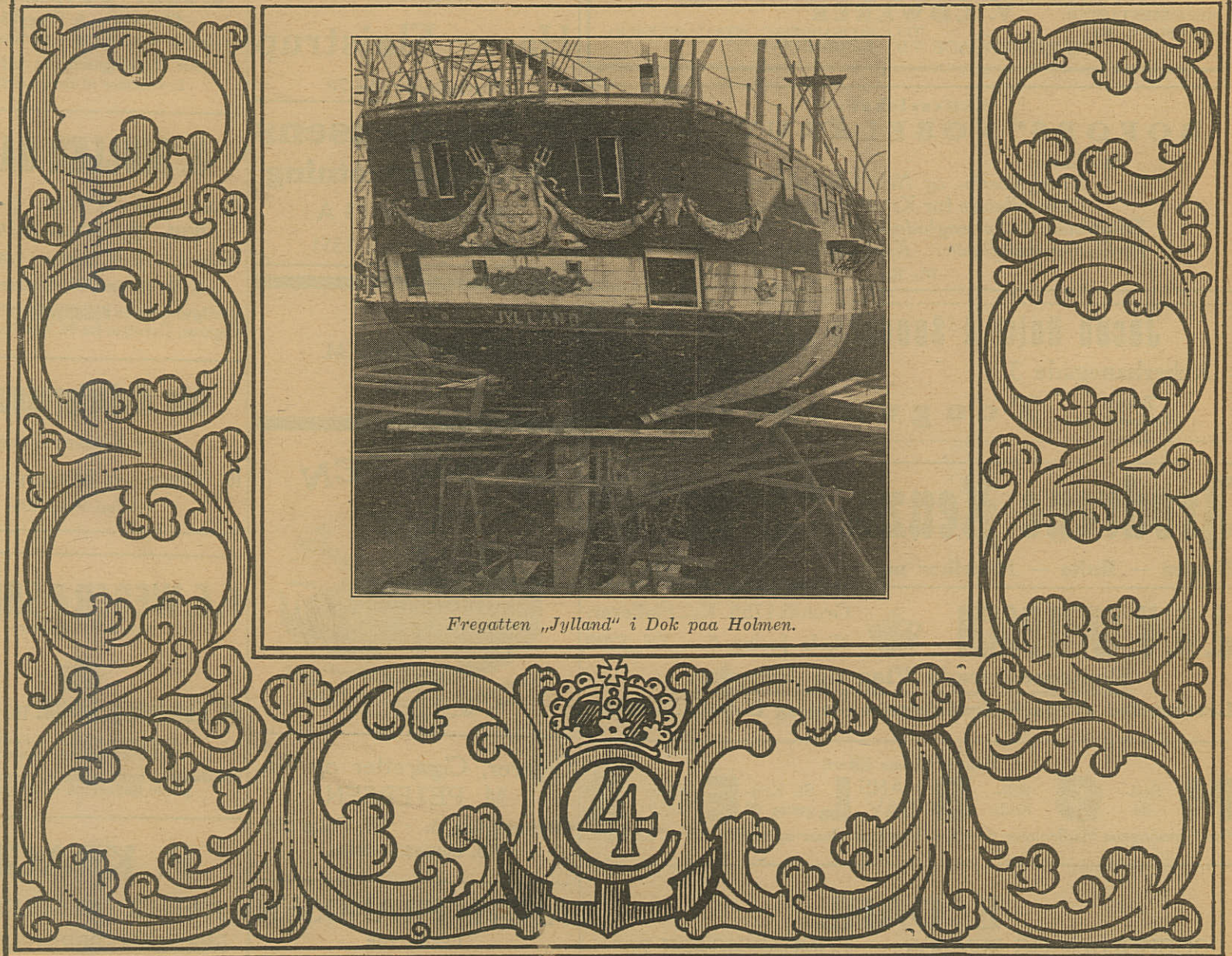

• UNDER DANNEBROG •

Fregatten „Jylland“ i Dok paa Holmen.

STUDENTERFORENINGENS SELSKABSLOKALER

VESTRE BOULEVARD 6

anbefales til Afholdelse af enhver Festivitet, 3 Sal. Indtil 500 Couverts kan dækkes i samme Sal. Baller, Karnevaller indtil 1400 Deltagere. De nyindrettede elegante Lokaler i Stueetagen særligt egnede til Familiefester, mindre Møder og lignende, bringes i Erindring. Moderate Priser. Forlang Tilbud og bese Lokalerne.

Telefon Central 10157.

Erbødigst
SVEND A. JØRGENSEN

Strömsnäs Jernvärks Aktiebolag

Degerfors (Sverige)

Fremstiller alle Sorter Siemens Martin Staal & Jern af fineste Kvalitet.

SPECIALITETER: KEDEL- & SKIBSBYGNINGSMATERIALE TIL KRIGSSKIBE

Repræsentanter:

V. LØWENER

VESTERBROGADE 9 B — KØBENHAVN B.
TELEF. C. 7885. TELEGR.-ADR.: STAALLØWENER.

KRIGSMATERIEL

KANONER TIL SØ
OG LANDFORSVAR,
PANSERPLADER,
PROJEKTILER.

Bofors

LUFTBEHOLDERE

TIL TORPEDOER M.M.

ALLE SLAGS
SMEDEGODS OG
STAALSTØBEGODS

A.-B. BOFORS. BOFORS.

SEE FABRIKS AKTIEBOLAG

SANDVIKEN (SVERIGE)

PRIMA KOLDTRUKNE SØMLØSE RØR AF JERN OG STAAL
TIL DAMPKEDLER FOR KRIGSSKIBE, TIL BYGNING AF FLYVEMASKINER OG TIL
FLYVEMASKINAKSLER MED ca. 110 kg. pr. mm² BRUDSTYRKE

REPRÆSENTANTER:

V. LØWENER

TELEFON C. 7885.

TELEGRAM-ADRESSE: STAALLØWENER.

VESTERBROGADE 9 B. KØBENHAVN V.

Aktieselskabet

BOFORS' NOBELKRUT, Bofors

Fabrikata:

Nitroglycerin- og Nitrocellulosekrudt.

Nitrocellulose for Krudt og Dynamit.

Trinitrotoluol, Sprængladninger af Trinitrotoluol.

Perkussionstændhætter, Knaldsignaler, Dynamit

m. m.

Jacob Holm & Sønners Fabriker A/S

Reberbanegade 3.

Kjøbenhavn S.

Telegr.:
Holmssønner.

Tougværk

Telefon 1611
9117

Brødrene Henze,

Bragesgade 8. L.

Telefon 30 02 - 30 45

Nagler — Bolte — Møtriker m. m.

Leverandør til Orlogsværftet.

J. S. V. WEILBACH

Grundl. 1755. Kgl. Hoflever.

Niels Juelsg. 6. - Tlf. 1200

Reglementerede Flag og Vimpler.

Leverandør af Marineforeningens Flag og Dekorationsflag.

Henrik Olsens Efterf.

M Soli- **Ø** Stil- **B** HANS **L** St. Kon- **E** Palæ **R**
de fulde BAY L-gensg. 69 E 1869 R

For Foreningens Medlemmer rimelige Betalingsvilkår og særl. Rabat f. Kontant.

E. DAHL

BOGHOLDER OG REVISOR

LOMBARDIGADE 24

Konservesfabriken „DANICA“ ved Cornelius Sta
Kronprinsessegade 14

Fineste Fabrikat af Grønt- og Kød-Konserves.

Provierterede „Danmarks-Ekspeditionen“, „Kaptajn Mikkelsen“, „Kaptajn Koch
samt flere andre arktiske og videnskabelige Ekspeditioner. Leverand. t. Marine

Aug. Olsen Thrane & Co.

Pølsefabrik — Fedevarer en gros.

Mitchellsgade 11

Tlf. 9738 — 9739 — 2795 (Omstilling til samtlige Afdelinger)

Tlf. Nora 5032.

E. Christensen

Tlf. Nora 5033

Blomster — Kurve — Buketter — Dekorationer

Kranse — Kistepynt.

Nørrebrogade 14.

Leverandør til Marineforeningen.

Nørrebrogade 14

Ordrer til Provinse

THEO KOCH & CO.

Fredericiagade 15.

Havariagenter.

Etableret 187

Brand- & Tyveri-Forsikring.

Leverandør af Dæk- og Maskinstores.

Telegr.-Adr.: Theokoch.

Telef. Central 23 92 & 10 49

Bj. Aagaard og G. Christoffersen

Skibskonsulenter

Amaliegade 41.

Telef. Central 11450

Bogbinder

Harry Fløjstrup

Nørrevoldgade 78

P. Andreasens Skotøjsforretning

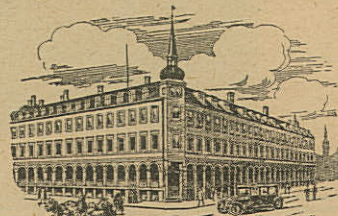
Hellerupvej 43 A.

Telefon Helrup 1551

RESERVERET M.

AKTIESELSKABET

C. OLESEN

MANUFABRIK EN GROS OG FABRIKATION
DANSK PLYS OG MØBELSTOF-FABRIK I NÅSTRUP

Cigarer, Cigaretter og Vin,

M. PETERSEN,

Gernersgade 5. - Tlf. Palæ 398.

NB. Lotterikollektion.

ANTH. FRANDSEN

DEKORATØR

VESTERBROGADE 63

Oscar Johansen.

Glarimester & Forgylder.

Overgaden N. Vandet 25. - Tlf. Amager 6937.

Alt Bygningsarbejde udføres.

Leverandør til Orlogsværftet.

S. MØLLER GARP

Ordrup Jagtvej 6. Telef. Ordrup 19

Wilh. Christiansens Vine.

Madeira, Cossart, Gordon à 3,40 pr. 1/1 F

I. D. Beauvais Conserves

særlig anbefales Helleflynder à 90 Ø 1/2 k

Cigarer, Cerutter fra N. Tørring, Odens

Alle Mejeriprodukter.

1ste Klasses Varer

E. Thørn — Borgergade 144

Telefon Palæ 695.

F. E. WEBER & SØNNER

Kgl. Hof Forgyldere

St. Kongensg. 36-38. Tlf. Palæ 826

Forgylder Møbler — Spejle
Trælysekroner og Lampetter.

Specialitet: Indramning og Restaurering af
gamle Kobberstik og Malerier.

P. KRAGH

JUVELER OG GULDSMED

FREDERIKSBERGGADE 23.

TELEF. BYEN 2224.

UNDER DANEBROG

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

ORGAN FOR SØVÆRN OG SØFART

UDGIVET AF MARINEFORENINGEN.

REDAKTØR: AXEL JUEL

16. AARGANG 1929.	BLADETS OG HOVEDFORENINGENS KONTOR St. Strandstræde 9 ^a , KØBENHAVN K. Telefon Palæ 2386.	ANNONCE-EXPEDITION: Griffenfeldtsgade 13, København N. Telefon: Nora 5047.	HÆFTE I JANUAR
----------------------	--	--	-------------------

DE MILITÆRE SAGKYNDIGES BEMÆRKNINGER

TIL „FORSLAG TIL LOV OM RIGETS FORSVAR“, FREMSAT I FOLKETINGET I NOVEMBER 1928

VED KAPTAJNLØJTNANT E. M. Dahl.

I alle Kredse, der her i Landet har Tilknytning til det nationale Spørgsmaal og derigennem til Forsvarssagen, fulgtes Diskussionen inden og under Behandlingen af Forsvarslovene i Folketinget med den mest levende Interesse.

Det vil erindres, hvilken Interesse det vakte, da et københavnsk Dagblad i Juni Maaned i Fjor offentliggjorte enkelte Dele af de fortrolige Oplysninger, som Folketingets Udvalg ang. Forslag til Lov om Rigets Forsvar havde indhentet hos de militære Sagkyndige, nemlig fra *Chefen for Generalkommandoen* og *Chefen for Generalstabens* for Hærens Vedkommende og fra *Viceadmiralen* og *Chefen for Marinestabens* for Flaadens Vedkommende; og en væsentlig Del af Diskussionen koncentreredes senere om Offentliggørelsen af disse „fortrolige Oplysninger“. Først kort forinden Førstebehandlingen af Forslaget gav Forsvarsministeren efter for det stærkt udtalte Ønske om Offentliggørelse, og i November i Fjor udgaves ved Forsvarsministerens Foranstaltning de militære Sagkyndiges Bemærkninger og Forslag.

I det følgende skal der gives et Resumé af Hovedtrækkene i Forslaget, sammenholdt med Loven af 1922 og det af Regeringen fremsatte Lovforslag, idet det dog maa fremhæves, at det naturligvis vil være uoverkommeligt her at give en udtømmende Karakteristik af de samlede Lovforslag og Ændringsforslag, paa Grund af Emnets omfattende Stof. Det maa i al Væsentlighed blive en refererende Gennemgang af Emnet, som imidlertid maa formenes at have mere end almindelig Interesse for dette Blads Læsere, fordi de herigennem kan faa Lejlighed til at danne sig et Indtryk af og faa Kendskab til det vigtigste af alle vore nationale Spørgsmaal.

I November 1927 fremsatte Forsvarsministeren Forslag til „Lov om Rigets Forsvar“. Dette Forslag henvistes efter Førstebehandlingen til et Udvalg, som imidlertid ikke opnaaede at faa tilendebragt Arbejdet i Rigsdagssamlingen 1927—28, saaledes at Samlingen sluttede med Forsvarsspørgsmaalet aabent.

Det nedsatte Udvalg ønskede til Bedømmelse af det foreliggende Lovforslag at afæske de nævnte militære Sagkyndige Udtalelser desangaaende, og i December 1927 fremsendtes Udvalgets Anmodning til de nævnte Muligheder. I Februar 1928 forelaa Udtalelserne, der senere samledes i eet Bind: „Oplysninger indhentede af Folketingets Udvalg (Rigsdagssamlingen 1927—28) angaaende Forslag til Lov om Rigets Forsvar“, som d. 3. November 1928 blev udgivet ved Forsvarsministerens Foranstaltning.

Som nævnt afsluttedes Samlingen 1927—28 uden Løsning af Forsvarsspørgsmaalet, og i November 1928 fremsatte Forsvarsministeren paany Forslag til Lov om Rigets Forsvar, i Hovedsagen i samme Skikkelse som i 1927.

De Sagkyndiges Bemærkninger til Lovforslaget er af meget omfattende Art og konkluderer for begge Værns Vedkommende i et Udkast til Lovforslag, i den offentlige Debat og Polemik omtalt som „Generalernes og Admiralernes Forslag“.

Om de her nævnte to Lovforslag — for Hæren og Flaaden — er endvidere at bemærke, at *Chefen for Generalkommandoens* og *Generalstabens* Udkast er tiltraadt af *Generalinspektørerne* for Vaabnene og af *Cheferne* for Korpsene, saaledes at det i Realiteten kan betragtes som den *aktive Hærledelses enstemmige Meningstilkendegivelse*.

I de indledende Bemærkninger til *Hærens* Forslag udtales, at man „er enige med Ministeriet i, at Tidspunktet til at foretage en Revision af Hærlovene af 1922 er naturligt valgt, da Erfaringerne fra Verdenskrigen nu har bundfældet sig, og man gennem 5 Aars Arbejde under Hærloven af 1922 har haft Lejlighed til at prøve, hvorledes denne har virket.

Ud fra dette maa ogsaa vi anse en Revision af Hærloven ikke alene for ønskelig, *men ogsaa nødvendig**) for at afhjælpe dennes mest fremtrædende Mangler“ ... og videre ... „den umiddelbart efter Verdenskrigen følgende almindelige Krigstræthed kunde motivere Forventningerne om en længere Fredspe-

*) Fremhævet her.

riode og dermed i nogen Grad den kraftige Reduktion, som vort Forsvar da underkastedes. Trods det Arbejde, som siden den Gang er udført gennem Folkeforbundet og gennem Afslutning af Voldgiftstraktater m. v. for at sikre den fremtidige Fred, kan man imidlertid ikke se bort fra, at Verden dog ser mere urolig ud nu end for 5 Aar siden". ... „Ikke mindst gælder dette Landene omkring Østersøen, hvor Ruslands stadige Forbliven udenfor Folkeforbundet og de skarpe Interessesætninger mellem dette Land paa den ene, Frankrig og England paa den anden Side i Forbindelse med de af Versaillesfreden fremstaaede nye Statsgrænser fremkalder et varigt Utryghedsmoment.“

Som Følge af det her anførte kan man „paa ingen Maade tiltræde et Forslag, der bevirker en Svækkelse af det ved Hærloven af 1922 tilvejebragte svage Forsvar, som i sin Tid af Regeringen selv med Rette blev betegnet som et Mindstemaal.“ — — — „En Revision af Hærloven maa tværtimod i første Række gaa ud paa at afhjælpe de Mangler, som findes ved den nuværende Ordning, og som navnlig vedrører Personel, Uddannelse og Materiel.“

For selve Forslaget skal der i en følgende Artikel gøres rede.

Viceadmiralen og Chefen for Marinestaben giver i deres indledende Bemærkninger en Redegørelse for de tjenstlige Udtalelser, Viceadmiralen tidligere — i Maj og Oktober 1927 — har haft Lejlighed til at fremføre overfor Marineministeriet vedrørende det af dette Ministerium udarbejdede Lovforslag.

Disse Skrivelser rummer i Virkeligheden det motiverede Grundlag for de Sømilitæres videre Arbejde.

Det anføres saaledes: „For straks klart at præcisere mit principielle Standpunkt til en Revision af Søværnsordningen skal jeg, efter paa ny at have overvejet alle Forhold, erklære følgende:

De i den bestaaende Søværnslov fastsatte Flaaderammer kan ikke reduceres, hvis Flaaden skal kunne løse de i samme Lovs § 1 værende Hovedopgaver.

„I denne Forbindelse skal jeg anføre, at intet synes mig at afkræfte følgende Udtalelser i den af den danske Regering til Folkeforbundet overrakte Skrivelse af 20. Januar 1923:

„Ved disse Love (Forsvarslovene af 7. August 1922) har man været besluttet paa at bringe Rustningerne til det Mindstemaal, som efter den danske Regerings Opfattelse maatte anses for absolut nødvendigt under Hensyn til de Krav, som Landets internationale Sikkerhed og internationale Forpligtelser stiller, saavel under Hensyn til Landets geografiske Sikkerhed og særlige Forhold.“

Videre anføres i Viceadmiralens Skrivelse: „Henset til Flaadens Forfald (—) anser jeg det — som nærmere motiveret i det efterfølgende — for udelukket at bringe Flaaden paa Fode og at holde Flaaden i effektiv Stand, saavel hvad Personellet som Materiellet angaar, saaledes at den vil kunne være i Stand til at løse de i Søværnslovens § 1 nævnte Hovedopga-

ver med det nuværende Budget, selv om der paa enkelte Konti formentlig kan indføres Besparelser til Fordel for andre.“

I Bemærkningerne til Lovforslaget fremhæver Ministeriet selv, at de hidtil bevilgede Midler efter 1922-Ordningen har været for smaa, idet det som Hovedargumentation for Lovens Revision af Ministeriet i Bemærkningerne til Lovforslaget anføres:

„Da de Midler, der i de senere Aar har været stillet til Marineministeriets Raadighed til Flaadens Nybygning, Vedligeholdelse og Udrustning har været utilstrækkelige, har Revisionen i særlig Grad taget Sigte paa at indføre Indskrænkninger og Omlægninger paa andre Omraader for dermed bl. a. at skabe Mulighed for den tiltrængte Forhøjelse af Beløbene paa de for Flaadens Effektivitet saa betydningsfulde Konti.“

Som det heraf ses, har Marineministeriet selv i Lovforslaget søgt at raade Bod paa den Situation, som Militærlovene af 1922 efter de forløbne fem Aar har ført til.

Foruden en Omlægning og Forøgelse af de tre nævnte Konti, der er den Basis, paa hvilken den samlede Flaades Effektivitet hviler, er der imidlertid paa andre væsentlige Punkter sket Forandringer af gennemgribende, organisatorisk Karakter.

Det skal saaledes nævnes, at Flyvevæsenet er foreslaaet udskilt fra Flaaden og lagt sammen med Hærens Flyvevæsen til eet særligt Vaaben — Luftvaabnet — og endvidere foreslaas Kystbefæstningerne lagt ind under Flaaden.

De to særskilte Lægevæsener slaas sammen til eet fælles Lægevæsen, og en Omlægning af Uddannelse og Organisation vedr. Dækofficerstillingen med Indførelse af Kvartermesterstillingen som Gennemgangsled til Dækofficer foreslaas indført.

Endelig foreslaas en Omlægning af Organisationen af Flaadestationen, idet denne ophæves som saadan og de under den nuværende Chef for Flaadestationen hørende Forretninger henlægges under en ny Myndighed „Chefen for Kystflaaden“.

Uden at komme nærmere ind paa alle de her nævnte Forandringer, skal der i det følgende gøres Rede for de vigtigste Ændringer fra den nugældende Flaadelov og de Bemærkninger, de militære Sagkyndige i deres Forslag er fremkommet med.

De Konti, der som nævnt, langt i overvejende Grad spiller en Rolle er Udrustningskontoen, Nybygningskontoen og Vedligeholdelseskontoen.

I Søværnsloven af 1909 optoges en Bestemmelse — § 6 — om, at der aarligt af det egentlige Kampmateriel skulde udrustes saa meget, at der derved uddannedes Værnepligtige i et saadant Antal, at de til Linjen hørende Skibe og Fartøjer samt Krydsere ved Krigsudrustning hovedsagelig kunde bemandedes med de 4 sidste Aargange.

Denne Bestemmelse var ikke medtaget i 1922-Loven, og denne Mangel har bevirket, som anført af de

Sagkyndige, at Udrustningskontoen har kunnet ned-sættes til et saadant Minimum, at

1. „Flaadens faste Personel langtfra har faaet den tilstrækkelige Uddannelse paa Søen.

2. Hovedparten af Flaadens værnepligtige Personel end ikke er blevet uddannet i de Skibe og Fartøjer, hvortil det maa udsættes ved Mobilisering.

3. Hovedparten af det værnepligtige Personel har faaet en saa kortvarig Uddannelse paa Søen, at det ikke er i Stand til at betjene Materiellet paa effektiv Maade.“

Det anføres videre som Motivering for den af de Sagkyndige foreslaaede Forhøjelse — paa ca. 0,9 Mill. Kr. — af Udrustningskontoen: „Det bør ikke skjules, at saaledes som dette Forhold har udviklet sig, kan Flaaden som Helhed, naar Sikringsstyrken formeres eller ved Mobilisering, først efter ca. 2 Maaneders intensive Øvelser være fuldt ydedygtig.“

Paa Grundlag af disse Betragtninger, har de Sagkyndige udarbejdet en Udrustningsplan for Flaadens Materiel og Personel, hvori man bl. a. forlænger og udvider Sommereskadren og genindfører Vintereskadren. Viceadmiralen anfører, at „som Mindstemaal for Udrustningskontoens aarlige Beløb maa sættes 2,9 Mill. Kr.“ — (Lovforslagets Udrustningskonto er paa ca. 2,05 Mill. Kr.) —

De Sagkyndige udtaler i deres Resumé til Betænkningen, „Da Flaadens Personel paa Grund af de ganske utilstrækkelige Midler, der har været disponible til *Udrustninger* de senere Aar, langt fra har faaet den fornødne Uddannelse ... anser vi det for absolut paakrævet, at der *snarest bevilges Midler til Udrustninger i den af os foreslaaede Udstrækning*, og vi skal fremhæve, at den i Lovforslaget angivne, og af os i alt væsentligt tiltraadte *Personelorganisation nødvendigvis kræver aarlige Udrustninger, der ikke kan være mindre end for 2,9 Mill. Kr.*

I Lovforslagets § 1 er — som i 1922-Loven for Flaadens Vedkommende, ikke for Hæren — angivet som Forsvarets Hovedopgave:

„At forsvare Danmarks nationale Uafhængighed, dets Højhedsret og Neutralitet i Overensstemmelse med de gældende folkeretlige Regler og Aftaler, derunder Folkeforbundspagten, og med dette Formaal for Øje at varetage Bevogtningen af og Neutralitetstilsynet med Landterritoriet, Søterritoriet og Luftterritoriet, sikre Forbindelsen mellem Rigets Dele, sikre Trafikken i Farvandene, beskytte danske Handelsskibe og lignende.“

Og § 2 — særlige Opgaver:

At „vise Flaget i Udlandet, naar dette skønnes ønskeligt til Støtte for Danmarks Handelsinteresse eller i officielle, særlige Statsojemed; at opretholde Statens Forbindelse med isolerede Landsdele under urolige Forhold, at varetage Fiskeriinspektionstjenesten, samt udføre Landopmaaling og Søopmaaling.“

Det fremgaar tydeligt for alle, hvilken betydelig Rolle Flaaden maa spille i Løsningen af disse de fundamentale Bestemmelser i Loven. Men det indses

samtidig, at kun ved et Samarbejde med Hæren vil de to Paragraffers Opgaver kunne løses; uden Hæren, ingen Flaade — og omvendt.

Til Løsningen af disse Opgaver var i 1922-Loven bestemt følgende Materiel:

Linjen, der bestaar af:

6 Orlogsskibe paa tilsammen ca. 18000 ts.

24 Torpedo- og Undervandsbaade paa tilsammen 7000 ts.

Minespærringsmateriel, herunder 2 Mineskibe paa tilsammen ca. 1000 ts. og iøvrigt Skibs- og Fartøjsmateriel til Minespærringer m. m.

Flyvemateriel.

Reserven, der bestaar af:

Ældre Skibe og Fartøjer, der kan finde Anvendelse som Reservemateriel.

Skibe til særlige Øjemed

Krydser til oversøisk Fart, Fiskeriinspektionsskibe, Opmaalingsskibe m. m.

I Lovforslaget er man paa meget væsentlige Punkter gaaet noget ned, idet der fastsættes i § 207:

Kystflaadens Skibsmateriel inddeles i Linjen, der bestaar af:

4 Orlogsskibe paa tilsammen indtil ca. 16000 ts.

20 Undervands- og Torpedobaade paa tilsammen indtil ca. 6000 ts.

Minespærringsmateriel, herunder 2 Mineskibe paa tilsammen indtil ca. 1000 ts. og iøvrigt Skibs- og Fartøjsmateriel til Minespærringer m. m.

1 Værkstedsskib til Undervandsbaade.

Reserven, der bestaar af:

Ældre Skibe og Fartøjer, der kan finde Anvendelse som Reservemateriel, herunder Minestrygningsmateriel, Kaserne- og Depotskibe m. m.

§ 217. Til at udføre Fiskeriinspektionstjeneste m. m. udrustes det fornødne Antal Inspektionsskibe m. m.

§ 218. Til at udføre Opmaalingstjeneste udrustes det fornødne Antal Opmaalingsskibe.

Det anføres af de Sagkyndige, at „det er straks bemærkelsesværdigt, at der i Lovforslaget er foretaget meget alvorlige Reduktioner fra Søværnsordningen 1922, idet Orlogsskibstonnagen er nedsat med 2000 ts og Tonnagen for Undervandsbaade og Torpedobaade med 1000 ts., hvilket svarer til en Reduktion paa 11,2 pCt. af Orlogsskibstonnagen og 14,3 pCt. af Undervandsbaadstonnagen og Torpedobaadstonnagen.

Paa Plussiden kommer 1 Værkstedsskib til Undervandsbaade.“

Og videre: „Vi skal specielt henlede Opmærksomheden paa det ganske forkastelige i, at der i Lovforslagets § 207 anvendes Udtrykkene *indtil* om den samlede Tonnage, henholdsvis for Orlogsskibe (*indtil* ca. 16000 ts.), Undervandsbaade og Torpedobaade (*indtil* ca. 6000 ts.) og Mineskibe (*indtil* ca. 1000 ts.), idet Ordet *indtil* jo gør Loven ganske illusorisk.“

Til denne Reduktion udtaler de Sagkyndige. „For

straks klart at præcisere vort Standpunkt til Spørgsmaalet om Flaadens Materiel, erklærer vi at:

De i den bestaaende Søværnslov fastsatte Flaaderammer kan ikke reduceres, hvis Flaaden skal kunne løse sin Part af de i Lovforslagets § 1 anførte Hovedopgaver."

Dette bestemte Standpunkt er taget efter en nøje Gennemgang af de Erfaringer, Verdenskrigen har bragt, og det anføres, at *„alle saavel strategiske som taktiske Hensyn taler for, at det mindste Antal Enheder (Linjemateriel), hvormed Flaaden kan løse sine Opgaver, er:*

- 4 Artilleriskibe,
- 12 Torpedobaade,
- 12 Undervandsbaade,
- 2 Mineskibe,

hertil Minestrygningsfartøjer, Minespærringsmateriel med dertil hørende Minekraner, Arbejds-, Depot- og Bevogtningsfartøjer.

Endvidere maa der raades over Reservemateriel (Materiel, der har overskredet Levealderen i Linjen) og Materiel til særligt Øjemed (Opmaalings- og Fiskeriinspektionsskibe, Værkstedsfartøj til Undervandsbaade, Brændselsdepotbaade m. m.)"

I en omfattende Udredning af de forskellige taktiske Enheders militære Opgaver og Sammensætning, hvoraf der senere skal anføres det væsentligste, begrunder de Sagkyndige deres Flaadeplan og naar til følgende Konklusion: *„at den Minimumsstyrke, saavel hvad angaar Antal Enheder, som Typernes Hovedegenskaber, som Flaadens Linjemateriel maa bestaa af for at kunne løse de i Søværnslovens § 1 nævnte Opgaver er følgende:*

4 Artilleriskibe à ca. 4500 ts., armeret med 4 Stk. 24 cm K. i 2 Dobbelttaarne, 6 à 8 Stk. 12 cm PK. som Mellemkaliber.

12 Torpedobaade à ca. 300 ts. — 8 Torpedorør — 28 Knob.

12 Undervandsbaade à ca. 300 ts.

2 Mineskibe à ca. 500 ts.

Hertil 6 særlige Minestrygningsfartøjer, Minespærringsmateriel med dertil hørende Bevogtningsfartøjer (ca. 6) og Minekraner (ca. 4) foruden Depot- og Arbejdsfartøjer.

„Foruden dette Linjemateriel, ... maa der regnes med, at en Del af dette Materiel efter Tjenestetiden i Linjen maa holdes i *Reserve*, hertil maa henregnes

- 1 à 2 Artilleriskibe,
- 9 Torpedobaade,
- 2 Undervandsbaade,
- 1 Mineskib.

Endelig kommer hertil Materiel til særlige Øjemed, saaledes:

1 Krydser til oversøisk Fart (naar „Niels Juel“ udgaar).

2 Opmaalingskibe.

4 Fiskeriinspektionsskibe.

1 Værkstedsskib for Undervandsbaade.

1 Brændselsdepotskib."

Da de Betragtninger, som er grundlæggende for

Flaadens Sammensætning maa formenes at have Interesse langt ud over det militære Personels Rækker, skal her ganske kort fremdrages nogle af de vigtigste Punkter af de Sagkyndiges omfattende Behandling af Emnet.

„Faren for, at Danmark skal blive indblandet i Krige ligger, som tidligere paapeget i vore Gennemsejlingsfarvandes strategiske Betydning. Saa længe fjendtlige Invasionsforetagender kan befrygtes sat an mod Sjælland, vil Flaadens vigtigste Opgave indenfor Forsvaret være at dække denne Ø paa Grund af Sjællands store strategiske Betydning. Henset hertil og til, at der fortrinsvis er i de vigtigste af vore Gennemsejlingsfarvande (Sundet og Store Bælt), at alvorlige Krænkelser af Danmarks Suverænitet kan forventes, er det rimeligt at regne med, at de sydlige Opgange til Sundet og Store Bælt vil blive Flaadens vigtigste og sandsynligste Operationsomraader."

„Foruden den her nævnte Opgave paahviler det Flaaden i den Udstrækning, det er muligt, at sikre Forbindelsen mellem Landsdelene, specielt for at sikre Troppetransporter, eventuelt at imødegaa Bombardement af København fra Søsiden, at vedligeholde Forbindelsen med fjernt liggende Landsdele og, saafremt Danmark ikke er inddraget i Krig, at løse lignende Opgaver som de, der saa fuldt forelaa for Flaaden under Krigsperioden 1914—1918, og hvortil Landet i Henhold til indgaaende Konventioner er forpligtet."

„Hovedprincippet i Søkrigsførelsen er ..... at koncentrere alle sine Søstridskræfter der, hvor Hovedafgørelsen falder, men Betingelsen for at kunne udføre dette er, at man paa Forhaand kan slutte sig til eller i Tide kan skaffe sig Underretning om Tid og Sted, saafremt man da ikke selv har Initiativet, det vil sige, befinder sig i Offensiven. Det mest sandsynlige er dog ubetinget, at den danske Flaade vil befinde sig i den strategiske Defensiv. Men den, der befinder sig i Defensiven, tvinges let til at *maatte* sprede sine Styrker, idet han — uvis om, hvor Stødet sættes ind — nødes til at maatte dække flere af de vigtigste og mest truede Steder"

„Det er imidlertid *ikke alene strategiske Overvejelser*, der er bestemmende for, hvilket Antal Enheder Flaaden bør besidde, der er ogsaa *taktiske Hensyn*, der gør sig gældende.

Nogen eksakt teoretisk Proportion mellem de forskellige Vaabenarter kan ikke opstilles; men paa Grundlag af Søkrigsstudier, Erfaringer fra Øvelser m. m. mener jeg, at indtil videre bør Forholdet i vor Flaade mellem Antallet af Enheder af Artilleriskibe, Torpedobaade og Undervandsbaade sættes til 1 til 3 til 3.

Hvad Mineskibe angaar, saa raadedes der under Sikringsperioden 1914—18 over 2 Mineskibe og 4 à 5 Minekraner, og man kunde knapt klare sig hermed.

Da der nu maa regnes med et betydeligt større Antal Kabelminespærringer under en Sikringsstyrke, bl. a. fordi der ogsaa vil være Brug for flere Spærringer i Lille Bælt og ved Farvandet sønden for Fyen,

efter at Flaadens Opgaver er udvidet ved Genforeningen med Sønderjylland, maa der mindst raades over 2 Mineskibe".

Endelig nævnes, at „det er en uafviselig Fordring, at *Flyvevæsenet* raader over Materiel, der er nøje afstemt efter Flaadens Opgaver, ligesom det ogsaa maa kræves, at der er et Personel, der er nøje fortroligt hermed".

Under den offentlige Diskussion om Materielfordelingen inden for Flaaden har en væsentlig Del af Polemiken samlet sig om Nødvendigheden af de store, kostbare Artilleriskibe. Denne Diskussion er ikke noget ukendt Fænomen. Baade i England, Frankrig, og sidst i Tyskland har Bølgerne gaaet højt selv inden for Fagdiskussionen, om en Flaades „capital ships", og selv om meget stærke Stemmer har søgt at overbevise den civile Befolkning og det militære Personel om disse Skibes mindre væsentlige Betydning fremfor Krydsertypen og mindre, hurtiggaaende Skibe — herhjemme specielt Undervandsbaadene — har dog ingen Stat endnu ophørt med Bygningen af de store Artilleriskibe, fordi de i Virkeligheden er enhver Flaades knyttede Næve, som i lange Tider kan være gemt i Lommen, men som dog til syvende og sidst har den afgørende Rolle ved det endelige knock-out.

Om disse Skibe udtaler de Sagkyndige:

„*Vort Forsvar er præventivt*, derved menes, at det saavidt muligt skal være tilstrækkeligt stærkt til at forhindre, at vi inddrages i Krige; det bør i alle Tilfælde være af den Beskaffenhed, at en Magt betænker sig vel paa at udføre Foretagender, der kan true vor Eksistens, fordi de *Fordele, den derved kan opnå ikke staar i rimeligt Forhold til den Risiko, den udsætter sig for*. Risikoen i Søkrige staar i ligefremt Forhold til Tab af værdifuldt Materiel og Personel ...

„... Nu er det imidlertid saaledes, at Kampskibene er langt det værdifuldeste Materiel, en Flaade besidder, ikke alene er det det dyreste, men det er ogsaa det, der vanskeligst lader sig erstatte, fordi det tager længst Tid at fremstille. Kan en Modstander betvinge vor Flaade uden Indsats af sine Kampskibe, vil det være langt mindre betænkeligt for ham at paaføre os Krig. Nu er det selvsagt udelukket med de Midler, vi raader over, at bygge Artilleriskibe, der er jævnbyrdige med Udlandets Mariners største, eller blot større, Artilleriskibe, men er vore blot tilstrækkelig stærkt til at tvinge Modstanderen til at maatte sætte sine ind, saa er han ude for den Risiko at faa sine Artilleriskibe ødelagt eller haardt beskadiget ved Angreb paa vore Undervandsbaade, Torpedobaade, Luftfartøjer eller paa vore Miner, og det er værd at bemærke, at Træffesandsynligheden er størst overfor Artilleriskibe, fordi Maalfladen er størst, og for saa vidt Torpedoer og Bomber angaar, fordi Artilleriskibes Fart er mindre end Krydsers og Jageres.

Jeg anser det derfor for at være en ufravigelig Fordring, at vore Artilleriskibe skal være stærkere, saavel

i offensiv som i defensiv Hensende, end den næste Storskibsklasse, Krydsere".

— Herefter følger en Omtale af Washingtonkrydsernes (10000 ts.) taktiske Egenskaber. —

„Foruden den ovennævnte Opgave at fremtvinge „Risikomomentet" tjener Artilleriskibe til *Støtte for Forsvaret af Minespærringer*, idet en systematisk Rydning af disse maa foretages om Dagen af lettere — og Artilleriskibe betydeligt underlegne — Fartøjer, Minestrygere. Skal en saadan Farvandsspærring forsvares, vil S sammenspillet mellem Vaabnene højst sandsynligt blive, at Forterrainet erklaireres af Luftfartøjer, at Angreb af større Fartøjer paa vore Artilleriskibe imødegaas med Angreb af vore foran for Spærringen placerede Undervandsbaade og ved Luftangreb, og at Fjendens lette Fartøjer holdes paa Afstand af vore Artilleriskibe.

Endvidere tjener vore Artilleriskibe til *Støtte for Debouchering af Undervandsbaade*, til at *tvinge* Undervandsbaade frem. Undervandsbaade er meget saarbare for Beskydning, naar de bevæger sig i Overfladen, og under Vandet er saavel deres Fart som deres Aktionsradius ringe. Skal Undervandsbaade bringes frem om Dagen til Steder i vore Farvande, hvor de bedst løser deres Opgaver, vil det være nødvendigt at tvinge Fjendens lette Styrker tilbage. Udsættes den samlede Styrke af Artilleriskibe og Undervandsbaade for Angreb, vil Artilleriskibene under deres *Retraite* have Fordelen ved at trække sin overlegne Modstander ind over egne Undervandsbaade.

Artilleriskibe kan ligeledes have Betydning til *Debouchering af Torpedobaade* og er til særlig Nytte for disse og *Mineudlægningsfartøjer af anden Art* som *Optagestyrke* (mod Forfølgere).

Ligeledes er Artilleriskibe nødvendige til *Sikring af Transporter* mod Angreb af Krydsere eller Jagere og kan eventuelt anvendes til Beskydning af fjendtlige Stillinger i Land som *Flankestøtte* for egne *landmilitære Operationer*.

Paa Grund af deres stærke Konstruktion er Artilleriskibe i Stand til ogsaa at *optræde i Is*, de har derved Operationsfrihed ogsaa under disse Forhold og kan bane Vej for det svagere Flaademateriel".

De af de Sagkyndige projekterede Artilleriskibe adskiller sig fra den nuværende „Herluf Trolle"-Type, ved at have Kanonerne i Dobbeltaarnene, samt ved en mere moderne Artilleriopstilling, Sikkerhed mod Undervandssprængninger og Gasangreb og et højere Fribord.

De øvrige Skibstyper behøver næppe her nærmere Omtale; de er velkendte og deres Tilstedeværelse i Flaaderammerne almindelig forstaaet.

Kun kunde det tænkes at have Interesse kort at omtale de foreslåede Minestrygere, da de ikke findes i 1922-Loven, og i Lovforslaget kun er henlagt til Reserven, og det saaledes er første Gang, Minestrygningsvæsenet ophøjes til at faa Plads blandt Linjemateriellet.

Om Minestrygerne udtales:

„Da man kan forvente, at der fra fjendtlig Side vil blive udlagt talrige Miner, er det ganske nødvendigt, at Flaaden disponerer over et vel udviklet Minestrygningsvæsen, ja, man kan uden Overdrivelse sige, at det er en Betingelse for, at Flaaden i det hele kan bevare sin Operationsfrihed.

Der maa dels være Minestrygningsfartøjer, der kan følge Flaaden og sikre den ved forangaaende Strygning, og dels maa der organiseres stationære Mine-rydningsflotiller til at holde Adgangene til Flaadens Baser og dens Forbindelseslinjer minefri“.

I Modsætning til 1922-Loven og i Lighed med fremmede Flaadelove har Lovforslaget optaget Levealdre for Linjemateriellets større Skibe, saaledes at det lovfæstes, hvorlænge et Skib skal staa i Linjen, inden det skal overføres til Reserven.

De i Lovforslaget fastsatte Levealdre er følgende:

§ 208.

Af Linjens Materiel overgaar nedenstaaende til Reserven efter følgende Antal Aar:

Orlogsskibe	27 Aar
Undervandsbaade	15 -
Torpedobaade	18 -
Mineskibe	33 -

Om denne Paragraf udtaler de Sagkyndige:

„Det maa anerkendes, at der hermed er fastslaaet et uomgængeligt nødvendigt Princip, nemlig at det ved Lov fastsættes i hvor lang Tid Flaadens Materiel kan henregnes til kampdygtigt Linjemateriel; det er indlysende, at findes der ikke saadanne Levealdre, saa er Lovens Bestemmelser om Linjemateriellet ganske illusoriske, idet der kun er angivet Kvantitets — men ikke Kvalitetsbestemmelser ..... men det beklagelige — eller rettere forkastelige — ved Lovforslagets Levealdersgrænser er, at de er ansat for højt, selv højere end de sejrende efter Verdenskrigen (de Allierede) ansaa det for billigt at fastslaa overfor de besejrede (Tyskland) ved Fastsættelsen i Versailles-traktaten af Levealdrene for den tyske Flaade. Til Sammenligning skal anføres nedenstaaende Tabel for kendte Bestemmelser for Levealdre i andre Mariner.

	England	Frankrig	Tyskland	Sverige	
	Iflg. Det eng. Adm.		Iflg. Versailles Traktat	Iflg. Prop. 1924	Iflg. Komm 1926
Artilleriskibe	20	20	20	20	24
Undervandsb.	10	12	—	12	14
Torpedob.	12	15	15	16	16
Mineskibe	20	—	—	20	—

Paa Grundlag af deres Overvejelser mener de Sagkyndige at maatte fastsætte som højeste Levealdre for Flaadens Linjemateriel følgende:

Orlogsskibe	24 Aar
Undervandsbaade	14 -
Torpedobaade	16 -
Mineskibe	20 -

Som det ses, har man holdt sig til Maximumslevealdrerne indenfor de her nævnte fremmede Flaader.

Om dette skriver Viceadmiralen:

„Forholdet er jo det, at om 7 Aar vil langt største Delen af Flaadens nuværende Skibsmateriel være fuldstændig forældet, idet det vil have passeret de højeste Levealdre, som jeg mener, at der bør regnes med for de forskellige Kategorier af Skibe til Linjen.

Saaledes skal nævnes:

		Højeste Leveaar.
Orlogsskibene Herluf Trolle vil være	35 Aar	} 24 Aar
Olfert Fischer	31 -	
Peder Skram	26 -	
Krydseren Hejmdal	40 -	} 24 —
Gejser*)	42 -	
6 Torpedobaade af C og D Kl.	23 -	} 16 —
3 do. E Kl.	21 -	
3 Undervandsbaade af A Kl. 20-21	22 -	} 14 —
5 do. B Kl.	18-19-19-19-20 -	
3 do. C Kl.	14-15-16 -	
Mineskibet Lossen	24 -	20 —

*) Udgaet af Flaadens Tal efter Udarbejdelsen af Lovforslaget.

Af egentligt Kampmateriel til Linjen vil der ialt kun være „Niels Juel“ og 2 Undervandsbaade tilbage, og hertil kommer, at der i Linjen i Øjeblikket mangler 3 Torpedobaade og 1 Mineskib efter den nugældende Søværnslov.

Dette fuldstændige Forfald af Flaaden forekommer mig at mane til den af mig foreslaede Rekonstruktion i Løbet af 10 Aar“.

De Sagkyndige skriver om dette Forhold i deres Resumé som 1. Punkt følgende:

„Da Flaaden ikke har den i den nugældende Søværnslov af 1922 og af os fremdeles krævede Størrelse, og da langt Størstedelen af Flaademateriellet har overskredet eller i Løbet af faa Aar vil overskride de forsvarlige Maximumslevealdrer for Materiel i Linjen, anser vi det for uomgængeligt nødvendigt, at der snarest bevilges Midler til Opbygning af Flaaden.

Da Flaaden med den af os opgivne nødvendige aarlige Nybygningskonto paa ialt 6,2 Mill. Kr. (heraf ca. 5,6 Mill. Kr. til Skibsmateriel og ca. 0,6 Mill. Kr. til Anskaffelse af Torpedoer, Miner og Ammunition til Nybygninger) og med de af os foreslaede Maximumslevealdrer for Materiel i Linjen, først vil være bragt paa Fode om 24 Aar, mener vi at burde tilraade, at det, i Lighed med hvad der er Tilfældet i Sverige, lovfæstes, at Flaaden genopbygges i 10 Aar.

I denne Periode maa der da, udover den normale aarlige Nybygningskonto paa ialt ca. 6,2 Mill. Kr.

bevilges ca. 4,9 Mill. Kr. (heraf ca. 3,9 Mill. Kr. til Skibsmateriel og ca. 1 Mill. Kr. til Anskaffelse af Torpedoe, Miner og Ammunition til Nybygninger).

Med Henblik paa, at den udenrigspolitiske Situation eventuelt bedømmes som værende saa tryk, at det anses for forsvarligt at bringe Flaaden paa Fode i Løbet af en 15-aarig Periode, har vi ogsaa udarbejdet en Byggeplan herfor (—). Efter denne maa der, udover den normale aarlige Nybygningskonto paa ialt ca. 6,2 Mill. Kr., bevilges 1,24 Mill. Kr. til Nybygninger (heraf ca. 1,19 Mill. Kr. til Skibsmateriel og ca. 0,05 Mill. til Anskaffelse af Torpedoe, Miner og Ammunition til Nybygninger“.

Som Slutningsbemærkninger til Budgetbehandlingen udtaler de Sagkyndige:

„Vi ønsker at fremhæve, at vi overalt har anslaaet Udgifterne saa lavt som muligt og forsvarligt; og vi er kommet til det Resultat, at for at den i Regeringsforslaget nævnte Flaadestyrke, som vi anser for utilstrækkelig til at løse de i Lovforslaget nævnte Hovedopgaver, skal kunne opretholdes med de i Lovforslaget fastsatte Levealdre, som vi anser for høje, maa Budgettet til Søværnet (Kystdefensionen ikke medregnet) forøges med 2 Mill. Kr. (fra ca. 12,5 Mill. Kr. til ca. 14,5 Mill. Kr.), og for at den af os i Overensstemmelse med Søværnsloven af 1922 opsatte Flaadeplan skal kunne gennemføres, kræves yderligere ca. 1,5 Mill. Kr. (fra ca. 14,5 Mill. Kr. til ca. 16 Mill. Kr.), hvilket vil sige et aarligt Budget til Søværnet (Kystdefensionen og Flyvevæsenet ikke medregnet) paa ca. 16,1 Mill. Kr.“

Udover det her anførte vedrørende Udrustnings-, Vedligeholdelses- og Nybygningsbudgettet har de Sagkyndige underkastet de foreslaaede organisatoriske Forandringer en indgaaende Behandling.

Som tidligere nævnt er der i Lovforslaget sket en Omorganisation af Flaadestationen og Flaadestationschefens Myndighed.

Flaadestationen, der i sin nuværende Organisation, stammer fra Omlæggelsen af Orlogsværftet i 1924, ophæves og en Del af Forretningerne henlægges under Chefen for den nyoprettede Kystflaade.

De Sagkyndige mener imidlertid ikke, at Stillingen som Flaadestationschef kan undværes, og foreslaar oprettet en Myndighed: *Stationskommandoen*, idet man under Mobilisering, hvor Orlogsværftet henlægges under en militær Chef, samt under Chefen for Kystflaadens Sejlads maa have alle Forretninger samlet under een Myndighed. En Forandring herfra vil være, som anført af de Sagkyndige, et Brud paa alle marineorganisatoriske Principper.

For at skabe et klarere Kommandoforhold og en renere Organisation af Marinestabens Stilling i Forhold til Ministeriet og Viceadmiralen oprettes i Lovforslaget: *Flaadekommandoen* — hvis Chef er Viceadmiralen — med *Marinestaben*.

Til denne Flaadekommando foreslaar de Sagkyndige henlagt den bestaaende Stilling som Direktør for Skibstilsynet, idet denne Stilling administrativt

efter dens Oprettelse i 1924 har ført til, at Direktøren nærmest virker som teknisk Afdelingschef direkte knyttet til Ministeriet. Han administrerer saaledes Budgettets Midler til Nybygninger, Vedligeholdelser og Forandringer, han udarbejder Forprojekter til Nybygninger og udøver ikke alene Kontrol som Leder af Skibstilsynet, men varetager i Praksis ogsaa Ledelsen af visse af Skibsinspektionens Arbejder, specielt paa det skibsbygningsmæssige Omraade.

Det anføres:

„Efter nøje Overvejelse maa vi absolut tilraade, at den tekniske Kontrol og Inspektion, som Skibstilsynet udøver over Flaadens Materiel, underlægges den egentlige militære Ledelse (Flaadekommandoen) og ikke som i Regeringens Forslag Ministeriet .....“

„De militære Sagkyndige (Viceadmiralen og Marinestaben) har kun raadgivende og ikke afgørende Indflydelse paa Valget af Skibstyper og tilsvarende Forhold angaaende Materiellets Udvikling. Disse Myndigheders ringe Indflydelse i saa Henseende har ogsaa bevirket, at der er bygget adskilligt Materiel, som de har fraraadet, og som ogsaa har vist sig uhenigtsmæssigt, hvorved Nybygningskontoens Midler ikke er blevet udnyttet rigtigt til bedste for Søforsvaret“.

Foruden en grundig Gennemgang af Flaadens øvrige Organisation gøres Centralledelsen til Genstand for en indgaaende Behandling, idet det fra de Sagkyndiges Side stærkt betones, at dette for hele Flaadens Udvikling og Krigsforberedelse saa vigtige Spørgsmaal lovfæstes.

Som Basis for Betragtningerne fremdrages Overledelsesorganisationen i andre Mariner, og specielt har naturligvis Lande som England, Frankrig og Tyskland med deres Krigserfaringer Interesse.

Princippet er følgende:

„1. At der umiddelbart under Ministeren i Spidsen for en Marines samlede Kommando- og administrative Ledelse bør være een militær Chef. Denne Chef bør være den i Grad højeste Søofficer, der gennem aktiv Tjeneste i Flaaden igennem alle Grader har vist sig at være den bedst kvalificerede til Øverstkommanderende.“

2. At den øverste Ledelse af det samlede Forsvar til Søs bør være etableret i Land i saa nær Tilknytning til Regeringen og til den landmilitære Ledelse som muligt“.

Og videre anføres:

„Det, man herved ønsker at skabe, er en Ordning, der i Princippet er analog med Ordningen under Sikringsperioden 1914—1918, men gældende saavel under Krig som Fred“.

Det anføres, at dette Princip stærkt fremhævedes af Partierne Højre og Venstre i deres Indstillinger til Regering og Rigsdag i Forsvarskommissionen af 1902. (Under Behandlingen i Folketinget gik Forsvarsministeren stærkt imod en Forandring af Kommandoforholdene, som de da fremsattes af det konservative Parti).

Som allerede tidligere nævnt er der i Lovforslaget sket en Omlægning af Dæksofficersstillingen, idet Antallet af Dæksofficerer er blevet stærkt reduceret — til 24 — og man har i Stedet oprettet en Befalingsmandsklasse: Kvartermestre.

Erfaringerne har vist, at det med den nugældende Ordning har været udelukket at skabe en stor Klasse Reservebefalingsmænd og Reservekonstabler, og Manglen paa dette Personel vil foraarsage, at man af Mobiliseringshensyn maa raade over et stort Linjepersonel, hvad der gør Ordningen meget dyr.

I Lovforslaget søger man derfor at omlægge Udannelsen af Underbefalingsmænd og Konstabler paa en saadan Maade, at der skabes et stort Reservepersonel, hvorved Linjepersonellet kan indskrænkes og de herved sparede Udgifter komme Marinen til Gode paa andre Punkter.

Dette Princip godkendes af de Sagkyndige.

Kvartermestrenes Lønninger formenes dog at være sat for lavt, idet:

Kvartermester af 1. Gr. lønnes med 2300 Kr. plus Kost og Logi			
— 2. — — —	1700	—	—
Konstabel — — — —	1400	—	— ...

Til Sammenligning hermed er anført Lønningerne fra Koffardimarinen, hvor en Baadsmand og Tømmermand lønnes med 2208 Kr. + Kost og Logi og en Matros lønnes med 2076 + Kost og Logi.

Idet en Matros i Koffarditjenesten har Mulighed for at faa Adgang til Overarbejde, vil det formenes, at en Kvartermester af 1' Grad vil blive lønnet som en Matros i Koffardimarinen.

Der anføres:

„Det er derfor vor faste Overbevisning, at med de Lønninger, som Lovforslaget byder, og med den ringe Udsigt til at opnaa en fast Stilling, som de 24 Dæksofficerspladser giver“ — (Kvartermestre kan ved Gennemgang af Marinehøjskolens Afdeling for Kvar-

termestre opnaa Avancement til Dæksofficerer) — „vil man aldrig opnaa at faa Underbefalingsmænd, der paa en betryggende Maade kan bestride den Tjeneste om Bord, der vil tilfalde dem, naar Dæksofficerernes Antal indskrænkes til 24“.

Det foreslaas derfor,

„1. at Udsigten til at opnaa en fast og betryggende Stilling forbedres f. Eks. ved at lade Kvartermestre 1 blive Tjenestemænd.

2. at Lønningerne forbedres“.

Der er i det foregaaende gjort Rede for nogle af de væsentligste Punkter i Viceadmiralens og Chefen for Marinestabens Bemærkninger til det foreliggende Lovforslag. I en senere Artikel skal gøres Rede for Kystdefensionens og Luftvaabnets samt i store Træk Hærens foreslaede fremtidige Ordning, da dette ogsaa maa formenes at være af Interesse for Bladets Læsere, og til Slut skal blot, for at man kan danne sig et samlet Skøn over de forskellige Budgetters Størrelse, angives Budgetterne efter Loven af 1922, Regeringens Lovforslag og de Sagkyndiges Forslag:

Loven 1922	}	Hær (+ Kystdef. + Flyvev.)	ca. 30,7 Mill. Kr.
		Flaade (+ Flyvev.)	— 15,5 — —
		Ialt	ca. 46 2 Mill. Kr.
Regeringsforslag	}	Hær (÷ Kystdef. ÷ Flyvev.)	ca. 23,9 Mill. Kr.
		Flaade (+ Kystdef. ÷ Flyvev.)	— 13,1 — —
		Luftvaaben	— 3,1 — —
Ialt	ca. 40,1 Mill. Kr.		
Sagkyndiges Forslag	}	Hær (÷ Kystdef. ÷ Flyvev.)	ca. 29,6 Mill. Kr.
		Flaade (+ Kystdef. ÷ Flyvev.)	— 17,5 — —
		Luftvaaben	— 5,0 — —
Ialt	ca. 52,1 Mill. Kr.		

Til Flaadebudgettet kommer yderligere for en 10-aarig Genopbygning ca. 4,9 Mill. Kr. og for en 15-aarig Genopbygning ca. 1,24 Mill. Kr. aarligt.

Kystdefensionens Budget er i 1922-Loven opført til ca. 1,7 Mill. Kr., men i Regeringsforslaget til ca. 0,65 Mill. Kr.

FORENINGSMEDDELELSER M. M.

Under Medvirkning af Arkitekt E. W. Marston og Grosserer Vald. Schou.

Husk Byggefonden.

„Mursten“ kan faas ved Foreningsmøderne ved Henvendelse til Medlem af Byggeudvalget, Restauratør Julius Petersen.

KØBENHAVN-AFDELINGENS AARSREGNSKAB ligger til Eftersyn paa Afdelingens Kontor, Sortedams-Dosseringen 51, daglig Kl. 1—3.

Bestyrelsen.

BRIGGEN „ØRNEN“ 1886

Saafremt nogen skulde være i Besiddelse af et Gruppebillede, taget af afd. Hoffotograf Danielsen

ombord i „Ørnen“ i Sommeren 1886, bedes Vedkommende sætte sig i Forbindelse med Hr. Restauratør Julius Petersen, Raadmandsgade Nr. 5. N.

FREDERIKSHAVN-AFDELINGEN

afholdt som Indledning til Sæsonens Sammenkomster Tirsdag dag d. 6. November Gaase- og Andespil med efterfølgende Bal for Medlemmer med Husstand.

Man samledes Kl. 8 i den store Sal paa Hoffmanns Hotel, hvor Flaget blev hejst, og Formanden bød Velkommen; der var god Tilslutning, og Stemningen steg, efterhaanden som Gevinsterne faldt; den ankerdekorerede Kransekage var sidste Gevinsterne, hvorefter der afholdtes Auktion over de af Gevinsterne, der var faldet paa flere Hænder.

Saa var der Kaffepause, og Musikken spillede op til Dans; og her fik de Spillere, som Fru Fortuna ikke havde begunstiget med Gevinst ved Spillet, Erstatning i en lystig Svingom, der varede til Kl. 1.

Under Reparation af S/S Jolantha, som dengang laa ved Værftet her, kom Fyrbøder C. Nielsson ulykkeligt af Dage og blev d. 2. Nov. ført fra Sygehuset til S/S Melchior.

Marineforeningen og Skipperforeningen mødte med Flaget

ved Bisættelsen, og Medlemmer fra begge Foreninger fulgte den Forulykkedes Baare til Københavnerdamperen.

KØBENHAVN-AFDELINGENS MØDE D. 7. NOVBR. 1928

Det var at forudse, at Afdelingens 2den Mødeaften, der bød paa Foredrag af Fyrdirektør, Orlogskaptajn *Sinding*, vilde finde stærk Tilslutning, og det var da ogsaa en omtrent fyldt Sal, Formanden, Grosserer *Schou*, kunde de ud over, da han bød Velkommen, og Flaget blev hejst.

Fyrdirektøren talte derpaa meget interessant om Fyrvæsenet gennem Tiderne i vore Farvande, fra Frederik den 2dens første Brændefyr paa Skagen, Anholt og Falsterbo indtil Hanstholm-Fyrets en Million Hefner-Lys i vore Dage, om Fyr og Fyrskibe og Farvands-Oplysning i det hele taget, hele den Udvikling, der har gjort vore vanskelige og læge Vande til de bedst oplyste i Europa — saa ypperligt oplyste, at de foranledigede Navigationseleven, der skulde skrive en Stil om Besejlingen af disse Farvande, til at berige sin Stil med følgende Blomst: „— at Sejladsen i de danske Farvande besværliggøres betydelig paa Grund af de mange Fyr.“ Og saa Vagere og Lysbøjer fik en indgaaende Omtale. Foredraget ledsagedes af Lysbilleder.

Det er selvsagt, at dette af den højeste Sagkundskab for en sagkyndig Forsamling holdte udmærkede Foredrag ogsaa fik velfortjent Paaskønnelse, hvilken senere gentoges af Formanden for Almindelig Dansk Skibsførerforening, Kaptajn *Hagelberg*, der i en velformet Tale rettede en særhg Tak til Fyrdirektør *Sinding* for dennes Forstaaelse og Imødekommen overfor Koffardflaadens Folk, og en Tak til den Institution han er Leder af: Det Kgl. Danske Fyrvæsen.

Fra forskellig Side bragtes der Fyrdirektøren Tak for hans Nærværelse, og han takkede med et Leve for Marineforeningens Trivsel.

I hyggeligt Samvær og med udmærket Stemning fortsattes Aftenen til Udskejningen ind paa Smaatimerne.

KALUNDBORG-AFDELINGEN

afholdt Fredag den 9. November d. A. sin aarlige Efteraarsfest med Revy, som blev spillet kvikt af Diletanterne.

Indbudte til Festen var 4. Regiments Garderforening samt den nystiftede Forsvarsbroderforening.

Salen var stuvende fuld af Mennesker — de tilstødende Lokaler næsten ligesaa. Selve Indledningen prægedes af Højtidelighed. Der var „Festjubil-March“, Flagsang, Nationalsang m. m. Flaget hejstes, og derefter afsang alle de mange Gæster en af Politifuldmægtig Dan Lund forfattet smuk Flagsang.

Derefter gik Tæppet op for Revyen.

Køkkenchef Larsen har Æren for dens Tilblivelse, og han har for en stor Part Æren for den fortrinlige Udførelse, Revyen fik.

Den literære Mesterkok havde i to smaa Akter sammenrørt en Del Ingredienser, hvis væsentligste Bestanddele var harmløse Morsomheder. Skuespillerne var alle Marinesoldater, og de tog glade og smilende mod den velfortjente Hyldest, der blev dem til Del.

Kl. 2 blev Flaget halet ned, og Vognmand *Jens Larsen* bragte Marineforeningens Formand en Tak for den udmærkede Aften, samt fordi Marineforeningen altid tog Kammerater med af andre Vaabenarter.

HELSINGØR-AFDELINGEN

afholdt Lørdag den 17. November f. A. Torskegilde i Hotel „Halberg“.

Kl. 7½ mødtes man i Selskabslokalerne og efter at Formanden, Grosserer *G. E. Olsen* havde budt velkommen, gav han Ordet til Postmester *Dreyer*, der holdt et underholdende og fornøjeligt Foredrag om sin Rejse til Siam, „de hvide Elefanter Hjem“.

Rejsen ud, der blev foretaget under Krigen — Skibet var endog i Nordsøen under Jyllandsslaget — blev livligt skildret,

og om Livet i det frugtbare og lykkelige Land fortalte Postmesteren meget fængslende, samtidig med at han fremviste smukke og egenartede Lysbilleder derfra. Forsamlingen takkede Postmesteren for det vellykkede Foredrag, en Tak, som Formanden under stærk Tilslutningen uddybede i en Tale ved Bordet.

Da Flaget var hejst, gik man til Bords i den pyntede Spisesal. Alvorlige og muntre Taler vekslede, som det altid er Skik i vor Forening, og at Maskinmester *Knudsen* havde forfattet hele 3 udmærkede Sange, og at Værten, der selv er gammel Mariner og selvfølgelig Medlem i Afdelingen, gav gratis Kaffe, gjorde sit til det gode Humør. Efter Kaffen kom „Groggen“ paa Bordet, og Sange, Taler og Historier skabte det djærve og friske Humør, befriet for Dagliglivets Baand, der er Marineforeningens Særkende. Den officielle Fest sluttede, da Hundevagten begyndte, men det kammeratlige Samvær fortsattes meget længere.

FAABORG-AFDELINGEN

Vintereskadren kom Fredag Eftermiddag den 19. Novbr. f. A. til Faaborg Havn, hvor den om Lørdagen provianterede. — Marineforeningens Formand, Fabrikant *C. C. Jensen*, af lagde Lørdag Formiddag Besøg hos Flotillechefen, Orlogskaptajn *Wolfhagen* paa „Henrik Gerner“ med Indbydelse fra Borgerforeningen, Industriforeningen og Marineforeningen til Sammenkomst og paafølgende Bal Søndag Aften i Borgerforeningen. Kl. 8 mødte der ca. 70 af Besætningen med Officerer og Dæksofficerer, og da alle var samlet ved Kaffebordene, bød Fabrikant *C. C. Jensen* Velkommen og udtalte Ønsket om nogle Timers fornøjeligt Samvær. — Han henledte de Værnepligtiges Opmærksomhed paa Marineforeningens smukke Opgaver og opfordrere til at melde sig ind i en af de respektive Marineforeninger, naar de atter kom hjem til deres civile Gerning. Der blev nu peben „Op til Dans paa Dækket“, og efter at Flaget var hejst med sædvanlig Honnør og første Vers af „Kong Christian“ var sunget, begyndte Dansen, som gik livlig og fornøjelig til Kl. 1, da Flaget blev halet ned, hvorefter Kaptajn *Mægaard* bragte Foreningerne en hjertelig Tak for den store Glæde, der var beredt Flaadens Mandskab og sluttede med at udbringe et Leve for Marineforeningens Formand.

FREDERICIA-AFDELINGEN

fejrede den 19. November f. A. sin 10 Aars Stiftelsesfest ved en festlig Sammenkomst „om Bord paa Fregatten Fremad“.

Ved 7 Tiden gik de ca. 50 Damer og Herrer, der deltog i Festen, til Bords i den med Dannebrog- og Signalfalg særdeles smukt pyntede Festsal. Medens man gik til Bords, spillede Billesbølles Orkester „Gutter om Bord“, og inden man tog Plads, blev Flaget hejst.

Ved Middagen førte Foreningens joviale og populære Formand, Dampfærgfører, Kaptajn *Christiansen*, Forsædet og bød Velkommen.

Havnefoged *P. M. Schmidt* holdt en smuk Tale for Konge og Fædreland. Talen efterfulgtes af 9-foldigt Hurra og 1. Vers af „Der er et yndigt Land“.

Kommuneformand *Bertelsen* motiverede i velvalgte Ord et Leve for Flaget som vort nationale Samlingsmærke. (Vift stolt paa Kodans Bølge).

Formanden talte derefter for Foreningen. Han mindede om, at denne var stiftet den 14. November 1918 paa Hotel „Danmark“ og paaviste, at den i de forløbne 10 Aar stadig havde virket efter det Formaal, den havde sat sig ved Oprettelsen, og han udtalte Ønsket om, at den stadig maa vedblive at virke paa samme gode Maade og samle de gamle Marinere inden for sin Ramme. Taleren sluttede med et Leve for Marineforeningen.

Blikkenslagermester *M. Ottosen* udbragte en i muntre Vendinger holdt Tale for Sømændenes „Piger“. („Sparsomt i Norden“.)

Fiskeeksportør *H. Munk* talte for de til Stede værende

„Landkrabber“ (Gæsterne).

Redaktør *Joh. J. Jørgensen* takkede for denne Skaal og motiverede et Leve for, at det gode kammeratlige Sammenhold altid maatte findes indenfor Fredericia Marineforening.

Havnefoged *Schmidt* talte for Medstifteren af Foreningen, den tidligere Formand, Blikkenslagermester *M. Ottesen*, der har bevaret en usvækket Interesse for Foreningen.

Formanden talte for de anonyme Givere, der havde bidraget til, at man kunde fejre 10 Aarsdagen paa festlig Maade.

M. Ottesen talte for Havnefoged *Schmidt*, der havde taget den første Tørn som Formand for Foreningen og stadig var en af dennes trofaste Støtter.

Telegrafassistent *Bertelsen* udbragte en af rungende Hurraab efterfulgt Skaal for Formanden.

M. Ottesen udbragte et Leve for Togfører *Nielsen*, der havde været Formand for den nuværende Marineforenings Forgænger og siden havde været virksom indenfor den nuværende Forening.

Togfører *Nielsen* takkede for Skaalen og udbragte et Leve for Telegrafassistent *Bertelsen*, der havde været en god Kraft, saavel for den gamle som for den nuværende Marineforening.

M. Ottesen udbragte — adresseret til Formanden — en Skaal for Bestyrelsen, hvem han takkede for det dygtige Arbejde den udførte og for det udmærkede Arrangement af Jubilæumsfesten.

Efter at Formanden havde budt Velbekomme, sluttede Festmiddagen, ved hvilken der mellem Talerne var blevet sunget en Del Sømandssange, og man drak derefter Kaffe i Selskabslokalerne.

Her glædede Lærer *Pinborg* Selskabet med paa udmærket Maade at oplæse forskellige til Anledningen passende Ting. Hr. *P.* lønnedes med stærkt Bifald for den brillante Underholdning.

Saa tog et overmaade gemytligt Bal sin Begyndelse, her veksledes mellem gamle og nye Danse og ældre og yngre dyrkede lige ivrigt Dansens Glæder, medens en Del af Festsdeltagerne „snakkede Skiv“.

KØBENHAVN-AFDELINGENS SKYTTELAV

Tirsdag d. 20. Novbr. f. A. samledes de gæve Lavbrødre efter endt Skydning i de festlige Lokaler paa 1. Sal i Park-Restauranten, og straks efter fik vore trofaste Kammerat, Løjtnant *Nielsen*, Ordet for at fortælle om sine Oplevelser med „Valkyrien“ paa det minderige Togt til Østen i 1899—1900. Baade gennem hans Beretning og ved de gode Lysbilleder, han ledsagede denne med, fik man det mest levende Indtryk af denne interessante Tur, og ikke mindst af vor nuværende Æresformand, *H. K. H. Prins Valdemar* og *Prinsesse Marie*. — Et Par af de tilstedeværende, der selv havde gjort Turen med, kunde jo i eet og alt bekræfte Løjtnant

Cigarer	—	Tobakker	—	Vin
bedst		S. J. Simonsen		billigst
		Viktoriagade 9		Telf. Eva 838

Jernbanehotellet Jernbanegade 7 8015
København Telefoner 8034 854

anbefales Kammeraterne.

Camillo Holm-Andersen.

Nielsens Ord, og et kraftigt Bifald lønnede ham for den raske Sejlads. —

Ellers formede Aftenen sig hovedsageligt som en smuk og hjertelig Hyldest til vor trofaste Ven, *Richard Jensen*, der for første Gang efter sin haarde, langvarige Sygdom viste sig i Kammeraternes Kreds, lidt ældet, men med det gammelkendte, lune Blink i Øjet; og Snakketøjet fejlede heller ikke noget. —

Allerede ved hans Ankomst lige efter Skydningen begyndte den glade Velkomst, idet alle Kammeraterne havde dannet Spaliér ind til Salen, og da *Richard Jensen* ved Formandens Arm passerede Rækkerne, blev han modtaget med tre taktfaste Hurraraab, eet fra hver af de tre Delinger, han passerede. — Senere, ved Bordet, talte Formanden meget smukt og hjerteligt for ham, og straks efter stod *Rich. Jensen* selv op og takkede dybt bevæget for al den Hyldest, Kammeraterne havde vist ham, saavel som for alle de rørende Forespørgsler og Hilsener, han havde faaet under sin lange Sygdom, hvor han, som han sagde, havde været nærmere ved „at gaa til Sejls Regering“ end nogensinde tidligere i sit Liv. Landet har jo tidligere vist, at det ikke glemmer sine gode Folk, og det var en lykkelig Stund i hans Liv, at han nu fik Lov til at mærke, at han heller ikke var glemt. — En formelig Kaskade af Bifaldsklap brusede op imod ham, og flere Gange i Aftenens Løb kom den samme Stemning til Orde; da han endelig forlod Kammeraterne for at tage hjem i Køjen, var det for os alle øjensynligt, at den Aften var han glad ved — og samtidig i sit Inderste dybt bevæget over. —

Skyttelavet afholdt ordinær Generalforsamling paa „National“ den 25. September f. A. Direktør *Claus Hansen* valgtes til Dirigent. Den fungerende Formand — Forretningsfører *Reiner Rasmussen* — aflagde Beretning for det forløbne Aar, hvoraf fremgik, at Vandrepokalen ved Holdkapskydningen i Sommer i Næsbyhoved Skov atter vandtes af Odense-Kredsen. De øvrige Deltagere var København og Randers. Lavet har anskaffet sig en ny Bøsse, tildels ved frivillige Gaver fra Medlemmerne. Kassereren — Kaptajn *Jørgensen* — aflagde Regnskabet, der balancerede med Kr. 1073,47. Ved Valg af Bestyrelse genvalgte Kroejer *Christensen*, Stige. Nyvalgt blev Gaardejer *Knud Rasmussen*, Ørritslev, og Direktør *Claus Hansen*. Til Suppleant nyvalgte Maskinmester *Jørgensen*, og til Revisor nyvalgte Detaillist *Clausen* med Mejeribestyrer *Ottzen*, Veflinge, som Suppleant. Bestyrelsen har konstitueret sig saaledes: Formand Tømrer *L. Larsen*, Næstformand Gaardejer *Knud Rasmussen*, Kasserer og Sekretær Direktør *Claus Hansen*.

Skydning afholdtes Torsdag den 6. December i „Billard-Kaféen“s Lokaler. Tilslutningen var ikke overvældende.

Præmierne tilfaldt følgende:

Fri Skydning: pens Telefonmester *Buchgreitz* og Forretningsfører *Reiner Rasmussen*.

Fast Skydning: Tømrer *L. Larsen* og Gaardejer *Knud Rasmussen*.

Bueskydning: Direktør *Claus Hansen* og *Buchgreitz*.

Ved et fælles Smørrebrødsbord bød Formanden Velkommen i de nye Lokaler og udbragte et Leve for Skyttelavet. En Kammerat gav gratis Snaps.

Opmærksomheden henledes paa, at Bidrag til „Under Dannebrog“ maa være Redaktionen i Hænde den

1. i Maaned, for — hvis Pladsforholdene tillader det — at kunne blive optaget i det i paagældende Maaned udkommende Nummer af Bladet.

ODENSE-AFDELINGEN

afholdt sit aarlige Pølsegilde med paafølgende Andespil, den 21. Novbr. f. A., og havde en vellykket Aften; desuden fik Afdelingen Overskud i Kassen.

Fra den 7. til den 16. December afholdtes en stor Havneudstilling i Industrialpalæet i Odense, arrangeret af Haandværk og Industriforening. Gulvet i den store Festsal var omdannet til en arbejdende Kopi, en miniature, af Odense Havn; alle Bygninger og Virksomheder, ved Havnen, var udførte i nøjagtige smaa Modeller, lige som det vandfyldte Basin var en tre Kopi af Havnen. Marineforeningen havde en Stand paa Udstillingen, hvor alle vore maritime Ting var udstillede, foruden en 4-mastet Bark under Bygning paa 7de Aar af vort Medlem, Styrmand *Christensen*. Vi havde stor Glæde af vor Udstilling, idet den vakte vældig Interesse blandt de Besøgende, der fik et lille Indblik i, hvad Marineforeningen arbejder for, og der blev givet os mange rosende Ord for vor Samling.

Til Julehøjtiden havde Bestyrelsen den Glæde af Minebøssesfondet at kunne uddele Understøttelse til Familier efter 5 forliste Sømand. Det siger sig selv, at disse Understøttelser, der kun uddeles til Trængende, vækker Glæde, hvor de kommer, og netop paa denne Tid af Aaret.

NYKØBING-AFDELINGEN

afholdt Jubilæumsfest i Industribygningen den 21. November f. A. Festen blev overordentlig vellykket, undtagen hvad Tilslutningen angik. Bestyrelsen havde gjort et stort Arbejde med at pynte Salen, der var meget smuk med de mange Flag.

Formanden, Slagtermester *Bjerregaard*, bød velkommen, og efter at Flaget var hejst, fik Overlærer *Hørning*, København, der er Medlem af Hovedbestyrelsen, Ordet og holdt et maritimt Foredrag om Sejlads i hans Ungdom. Foredraget var ledsaget af en Række glimrende Lysbilleder, der tildels var optaget af Foredragsholderen selv. Han lønnedes med stærkt Bifald.

Man samlede derefter ved de festligt dækkede Kaffeborde i den hyggelige Palmehave, hvor man sang og holdt Taler.

Elektriker *Olsen* talte for Damerne, „det gode, gamle Bolværk, vi nu er fortøjet ved“.

Købmand *L. Bernth*, der i sin Tid var med til at starte Foreningen, talte for Hovedforeningen og adresserede Hilsenen til d'Hrr. Grosserer *Schou* og Overlærer *Hørning*, der begge er Medlemmer af Hovedbestyrelsen i København.

Skrædermester *Haldin* holdt en vittig Tale paa Vers for Bestyrelsen.

Grosserer *Schou* bragte en Hilsen fra Admiral *Carstensen*, der var indbudt, men desværre havde maattet sende Afbud. Han glædede sig over den Fremgang, der havde været, og udbragte et Leve for Nykøbing Marineforening.

Gamle Lods *Nielsen* sang ganske solo en Sømandsvis. Endelig havde Murermester *Dahl* Ordet.

Aftenen sluttede med et fornøjeligt Bal, hvor de gamle Danse blev holdt i Hævd af Boas Barlunds Orkester.

HILLERØD-AFDELING DANNET

Den 23. November f. A. afholdtes paa Hotel „Kronprinsen“ et Møde for gamle Marinere med det Formaal at danne en Marineforening for Hillerød og Omegn.

Blikkenslagermester *Alb. Andersen* bød velkommen, hvorefter Sekretær i Marineforeningens Hovedbestyrelse, Bankkasserer *Nath*, København, i et fængslende Foredrag genopfriskede gamle Marineminder, idet han særlig dvælede ved den danske Orlogseskadres Besøg i England under Kroningsfestlighederne 1911. Foredraget, der ledsagedes af en Serie fortræffelige Lysbilleder, lønnedes med stærkt Bifald.

Man samlede nu oppe i Hotellets lille Sal til nærmere Drøttelse af den paatænkte Forenings Start, og her gav Hr. *Nath* en Række Oplysninger om Marineforeningen, dens Organisering og Formaal. Foreningen, der stiftedes 30. April 1913, har nu 44 Lokalafdelinger. Det er ikke nogen decideret Soldaterforening, men den samler saavel Orlogs- som Koffardimarinere, og dens Opgave er dels at virke for Kammeratskabets Bevarelse, dels at sprede Oplysning om Marinens Virke og Nytte og dels endelig af filantropisk Art.

Spørgsmaalet om Lokalafdelingens Oprettelse blev derefter indgaaende behandlet, og der var fra alle Sider Enighed om, at man savnede en saadan Forening i Hillerød, hvorfor dens start enstemmig blev besluttet.

Der indmeldte sig straks en Snes Medlemmer i Afdelingen, og man vedtog i Løbet af kort Tid at indkalde til konstituerende Generalforsamling. Indtil da bestyredes Foreningen af et Udvalg, bestaaende af de seks Herrer: Assurandør *Nissen*, Restauratør *H. P. Petersen*, Restauratør *Alb. Jensen*, Bikkenslagermester *Alb. Andersen*, Cigarhandler *Chr. Carstens* og Malermester *Hilbig*.

Den nystartede Forenings Medlemmer mødes igen allerede Mandag den 3. Decbr.

MORSØ-AFDELINGEN

afholdt sin Stiftelsesfest den 3. December f. A. i Haandværkerforeningens store Sal.

Festen havde ret god Tilslutning, idet ca. 80 var mødt frem. Efter at Deltagerne Kl. 20,15 havde taget Plads ved de smukt pyntede Kaffeborde gik Flaget under Musikledsagelse af Foreningens Orkester til Tops og straks derpaa faldt Musikken ind med „Kong Kristian“.

Formanden, Dommer *Horneman*, talte derefter for Kongen, og Taleren efterfulgtes af 9 Hurraer.

Derefter holdt vort Medlem, Forfatteren *Marius Dahlsgaard*, et udmærket Foredrag om sin Rejse gennem Estland sidste Sommer, fortalte meget fængslende om Landets store Udviklingsmuligheder og omtalte den Energi, hvormed der nu — efter at Landet er bleven selvstændigt — arbejdedes hen til at udnytte alle de Muligheder, Landet ligger inde med, og skal det her vedføjes, at denne Forfatterens Rejse har affødt en meget læseværdig Bog „Estland i Sommersol“. Foredraget ledsagedes af fortrinlige Lysbilleder og lønnedes med kraftigt Bifald.

Derefter blev Kaffen indtaget og Sangbogen blev flittigt benyttet. Forskellige Talere havde Ordet, bl. a. talte Kaptajn *Poulsen* smukt om den danske Sømandsstand og fremdrog særlig „Estonias“ kække Redningsfærd, der uden Tvivl yderligere vil hæve den danske Sømand i Udlandets Omdømme af Spøens Folk. Maskinmester *Sørensen* talte derefter for Damerne, og flere andre havde Ordet.

Salen blev nu ryddet til Dans, hvor gamle og unge svang sig af Hjærtets Lyst til Kl. 1, paa hvilket Tidspunkt Flaget blev halet ned og Fstedeltagerne drog hjem.

VEJLE-AFDELINGEN

har afholdt Generalforsamling i Forbindelse med Torskegilde i Teatercaféen.

Mødet aabnedes med Honnør for Flaget, hvorefter man gik til Bords. Her bød Formanden, Bagermester *Andersen*, Velkommen og udbragte et Leve for Foreningen.

Skorstensfejerm. *H. P. Jensen* talte senere for Kammeratskabet, og der udbragtes flere personlige Skaaler, forinden man gik over til Forhandlingerne.

Beretning aflagdes af Formanden, og Læge *Sonne*, der som Delegeret deltog i Sendemandsmødet i Sommer i København, aflagde Beretning derfra. Bl. a. omtalte Doktoren den nye Stander, der nu benyttes af Marineforeningens Medlemmer, denne vist og foreligger i fire Størrelser. Standeren er blaa med Foreningens Monogram og maa bl. a. benyttes paa Automobile og Lystfartøjer, og enkelte af de tilstedeværende sikrede sig Standeren.

Til Bestyrelsen genvalgte med Akklamation Bagerm. *Andersen*, Farver *Svendson* og Mejeriejer *Hansen*. Suppleanter: Købmand *Jeppesen* og Købmand *Hartmann*.

Oprettelsen af en „Marinestue“ diskuttedes, og det vedtoges at oprette en saadan i Teatercaféens Lokaler allerede i December Maaned.

Efter Forhandlingerne underholdt Dr. Sonne de Tilstedeværende med Oplæsning, og de fornøjelige Marinehistorier tolkede Oplæseren paa en humoristisk Maade, der indbragte ham en velment Tak.

Saa samlede „Mænerne“ til kammeratligt Samvær.

HIRTSHALS-AFDELINGEN

Søndag den 9. December Kl. 7,30 Aften afholdtes i Kroen Torskespisning med Damer, derefter Bal.

Tilslutningen var god — ligesom Krofars Torsk. — Stemningen var saltvandsfrisk ved Bordet. En Tale blev holdt for Damerne, der fik et 3-foldigt kraftigt Leve. Sange blev sunget af den blaa Bog. Efter Bordet blev der pebet til Bortlodning af Flæskesbæg. Til de gamle Sømænds Juleaften bortloddedes en Metalflagstand med Flag og et Billede; det indbragte 15 Kr. 70 Øre. Dansen gik med Liv og Humør til 4 Glas paa Hundevagten.

En fornøjelig Aften, der bragte 6 nye Medlemmer til Flaget.

50 AARS-DAGEN FOR EN REDNINGSDAAD

Den 5. Januar iaar var det 50 Aar siden, en dansk Skibsbesætning i Atlanterhavet fik Lejlighed til at udføre Redningen af Besætningen paa en canadisk Skonnert: „A. Sloman“ af New Brunswick. Det danske Dampskib: „Harald“, ført af den kendte, mangeaarige Havnemester i København, C. A. Bonde, og paa Vej fra New York til Rotterdam traf paa 40 Gr. n. B. og 66 v L. „A. Sloman“ i synkefærdig og stærkt havareret Stand i stormende Kuling og høj Sp. Paa Havaristen observeredes to Mand, som havde taget Ophold paa Hytten.

„Harald“s Førstestyrmand, *Heintzelmann*, Matroserne O. N. *Christensen*, F. L. *Johansen* og N. P. *Sørensen* samt Letmatros *Lars Larsen* tilbød frivilligt at hente de skibbrudne, og det lykkedes at faa Baaden klar af „Harald“, der huggede svært tværs i Spen. Da Baaden naaede over til „A. Sloman“, krøb endnu 5 Mand af dennes Besætning, der havde søgt Læ, frem, og under store Anstrengelser lykkedes det at faa dem i Baaden og ført tilbage til „Harald“ i stærk forkommen Tilstand, udhungrede og angrebne af Kolbrand i Hænderne. I fem Døgn havde de intet faaet at spise og var halvt sanseløse af de udstaaede Lidelser. Efter udmærket Pleje landsattes de alle i Rotterdam ved godt Helbred.

Et kendt og agtet Medlem af Marineforeningen, Fiskehandler *Lars Larsen*, Overgaden o. V. Nr. 38, C., er den unge Letmatros som for et halvt Aarhundrede siden deltog i denne smukke Redningsdaad, og som sammen med sine Kammerater den 30. Juni 1880 modtog Medaillen for Druknedes Redning, som velfortjent Anerkendelse af denne Sømændsdaad, og den canadiske Regering ydede ogsaa de danske Sømænd sin Anerkendelse.

Vi bringer Hr. Lars Larsen vor hjertelige Lykønskning i Anledning af 50-Aarsdagen. Han og hans Kammerater har, som nylig „Estonias“ Besætning, ved deres Daad paa smukkeste Maade hævdet Koffardiflaadens Traditioner overfor en Kammerat i Nød, under en dansk Marineofficers Førerskab, idet den endnu i fuld Kraft levende Kaptajn Bonde er udgaaet fra Marinen og midlertidig tjente i Koffardimarinens „Harald“s Kaptajn, og til de muligt endnu levende af Redningsmændene bringer vi vor Lykønskning for deres Ungdoms modige og raske Daad.

Kommende Møder:

KØBENHAVN-AFDELINGEN

Foreningsmøde — Nytaarsfest — afholdes Onsdagen den 23. Januar 1929 Kl. 19,30 i Studenterfor-

eningens Lokaler, Vester Boulevard.

Underholdning bl. a. Hr. *Georg Kjeldsen* og Hr. *Skuespiller Boesen*.

Nærmere Meddelelse tilgaar Medlemmerne pr. Brevkort.

50 AAR

Politiasistent *Johan Borck*, Artillerimester *Vald. Foght*, Kanoner *Richard Jensen*, Overkanoner *Julius Nielsen*, Kanoner *Chr. Petersen*, Regnskabsfører *Thv. Petersen*, Kommune lærer *Chr. Steinfeldt-Nielsen* og Overkanoner *Eduard Sørensen* fejrede den 1. December, som de tilbagelevende af 20 Elever, 50 Aars Dagen for deres Optagelse paa Flaadens Underofficersskole.

Dagen indlededes med et Formiddagsbesøg paa den gamle Skole paa Christianshavn, hvor Jubilarerne blev modtaget af Skolens Chef, Kommandør *Rüdinger*, som foreviste. At Skolens Indre i Løbet af de mange Aar er undergaaet Forandringer siger sig selv, heldigvis er dens Ydre uberørt, den overordentlig smukke Bygning staar endnu som et pragtfuldt Minde om den Tid, hvori den blev til.

Efter Forevisningen samlede Deltagerne med Kommandøren og Fruen i disses private Bolig ved Vin og Kager. Kommandøren takkede de gamle Gaster, fordi de tænkte saa smukt paa deres gamle Skolehjem, og ønskede dem alt godt i Fremtiden. De gamle Elever kvitterede med hver for sig at takke for den overordentlige smukke Modtagelse, der var blevet dem til Del.

Derefter blev Marinemusæet paa Arsenalet beset under Bestyreren, Løjtnant *Vilh. Nielsens* lige saa kyndige som elskværdige Førerskab.

Med en Festmiddag i „Le petit Trianon“, hvori ogsaa Jubilarernes Damer deltog, og hvor mangt et Minde bragtes frem i Tale og Sang, sluttede Dagen.

FRA ESBJERG-AFDELINGEN

Dødsfald.

Søndag den 21. Oktober f. A. begravedes paa Esbjerg ny Kirkegaard Helgolands-Veteranen *Niels Sonnichsen Nielsen*. Efter Jordpaakastelsen, der overværedes af et stort Følge, bragte Formanden for Esbjerg-Afdelingen, Skibsbygmester *S. I. Kjeldsen*, Marineforeningens sidste Hilsen og Tak til Veteranen, hvorefter vi kippede vort Flag for den gamle Hædersmand. For Marineministeriet mødte Føreren af Fyrtransportskibet „Nordsøen“, Kaptajn *Rosenkilde*, som udtalte et Ære være hans Minde!

DØDSFALD

Krigsassessor, fhv. Overkanoner *Peter Lund*, Dbmd., H.H..T., pp. 1843—1928.

En ægte Nybordersmand, Veteran fra Krigen 1864, tjenstgørende i Marinen i mere end et halvt Aarhundrede, Æresmedlem af Marineforeningens København-Afdeling, rank som et Lys, legemligt og aandeligt, og afholdt og respekteret, hvor han færdedes. —

Den 1. Januar jordedes han under meget stor Deltagelse fra Kapellet paa Holmens Kirkegaard og dermed er atter en af de stoute Skikkelser fra den gamle Tid gaaet bort, og kun meget faa er tilbage af dem, der var med ved Helgoland, og for hvem den gamle Overkanoner i de sidste Aar var et Samlingsmærke; ogsaa disse faa Gamle fulgte ham til Graven, hvor Helgolandsforeningens og Marineforeningens Flag viste ham den sidste Ære.

I København-Afdelingen vil Krigsassessoren savnes, djærv og frisk som han var, altid beredt til at berette Oplevelser fra sin lange Tjeneste, og da ganske naturligt først og sidst fra hans Ungdoms store Begivenhed, Kampen ved Helgoland.

Utallige er de, som gennem Aarene har tjent under ham, og han havde vistnok kun Venner blandt disse, saavist som han ved sin Retlinethed, Dygtighed og det store Hjerte bag

den tilknappe Frakke var som en god Ven for de Mænd, der passede deres Kram og røgtede hans Skyts, som han krævede det. Og som den, der skriver disse Linier, mindes sin Overkanoner i „Fyen“ for 30 Aar siden med Agtelse og Respekt, saaledes vil han mindes blandt Marineforeningens Medlemmer nu, da han er gaaet til Suensons Eskadre.

M.

DØDSFALD

Fhv. Forstander *Richard Jensen*.

1863—1929

Med oprigtig Sorg vil Marineforeningens Medlemmer overalt modtage Meddelelsen om, at Medlem af Hovedbestyrelsen, Forstander *Richard Jensen* den 8. ds. er afgaaet ved Døden. Overalt hvor han færdedes, og hvor hans djærve Skikkelse var kendt og afholdt — i vor Kreds som vel næppe i nogen anden — vil man føle det som en Sorg, at hans karakteristiske Skikkelse og friske og stærkt individueltprægede Personlighed maa savnes. Bedst saas dette hans Forhold til hans utallige Venner vel, da han for faa Uger siden efter et langt og strengt Sygeleje, og nu tilsyneladende fuldt restitueret, gav Møde i København-Afdelingens Skyttelav, hvor der beredtes ham en Modtagelse, hvis Form og Oprigtighed var ham stor Glæde og bevægede ham stærkt, og den Tale, han holdt, som Tak for denne Hyldest vil vist sent gaa os af Minde. Og nu er han borte.

Udgaet fra Marinens Underofficersskole og udmærket udrustet ogsaa fra Naturens Side, gennemgik han meget hurtigt Graderne og deltog i en Mængde af Marinens Togter i hjemlige og fremmede Farvande. Med sin lyse Begavelse og sit Øje aabent for Livets Foreteelser i deres Uendelighed af Faser, optog han i sig en Rigdom af Oplevelser, der med hans skarpe Intelligens og ualmindelige Kendskab til Mennesker i Forening med den humoristiske Sans, han besad, gjorde det til noget af en Oplevelse at tale med ham eller høre ham tale. Ærlig og ligetil i al sin Færd, djærv og usnobbet og med en Trofasthed af sjælden Bonitet i alle Forhold, var han en Mand af ualmindelig Støbning.

Efter at være udtraadt af Marinens Tjeneste overtog han Stillingen som Forstander for Optagelseshjemmet „Prøven“ i Rødovre. At denne vanskelige Stilling overdroges ham var et Tillidsvotum af Rang og et Bevis for hans ualmindelige Evner som Vejleder og Opdrager, og gennem en lang Aarrække styrede han „Prøven“ og ledte dens Opdragelsesformer i et Spor, der skaffede ham megen og velfortjent Anerkendelse baade hjemme og ude, og mange af hans gamle Elever vil sikkert ved Efterretningen om deres gamle Forstanders Død sende ham en venlig Tanke og en Tak for, hvad han betød for dem i de unge Aar og den Ballast, han gav dem med paa Vejen.

Marineforeningen havde hans varmeste Interesse, man tør vel sige Kærlighed, ligesom alt, hvad der angik vort Søværn og Søfart. Til denne sidste var han desuden knyttet i de senere Aar som Forretningsfører for Dampskibsselskabet „Langeland“. Hvor han kunde tjene Marineforeningens Sag, der var han en sikker Mand, og hans ypperlige Evner som Foredragsholder var skattet overalt, hvor han gæstede Foreningens mange Afdelinger Landet over og vandt sig trofaste Venner, der med os herinde sørger over hans Bortgang.

For et Aarstid siden udgav han en udmærket skrevet og yderst fornøjelig Bog „Marineminder“ fra Ungdomsdagenes Tjeneste hjemme og ude, et Minde om Tider der svandt, og aldrig kommer igen indenfor vor Flaade, og ikke mindst et Minde om en Medarbejder og Ven, som ikke vil blive glemt, naar de gamle Marinere samles. Ogsaa indenfor Danmarks-samfundets Bestyrelse, i hvilken han sad i en Aarrække og gjorde et meget stort Arbejde, vil *Richard Jensen* sikkert blive dybt savnet.

Ære være hans Minde!

M.

F y n

R. MØLLERS Skibsværft.

Telefon 246 — FAABORG — Telefon privat 415.

Patent Ophalingsbeding, 450 Tons.

H. Chr. Jensen,

Strandvejens Kolonialhandel.

Nyborg — Telefon 300.

Leverandør til Marinen.

Gotfred Petersen,

Strandvej — Nyborg — Tlf. 134

Skibsproviantering.

Kolonial- og Delikatesse.

Leverandør til Marinen.

Faaborg Herregaardsmejeri

Telefon 322

Leverandør til Marinen

L. P. Jørgensen,

Assens billigste

Kolonial- & Skibshandel.

Kun 1ste Kl.s Varer leveres.

Strandgade. Lev. til Marinen. Tlf. 104.

Vestfyens Kulimport,

— ASSENS —

Kul, Kokes, Briketter, Brænde.

Telefon: Assens 250

Leverandør til den kgl. danske Marine.

Gartner Chr. Flentje

Faaborg. Tlf. 196

J y l l a n d.

Marinere i Vejle

Drik

„Vejle Pilsner“

P. Schou & Co.

Skibshandlere.

Frederikshavn. - Tlf. 12, Statstlf. 17.

Leverandør til Marinen.

Fineste Aarhus-Vand

Mineralvandsfabrikken „Expres“

Aarhus. Telf. 267 og 5685.

SOPHUS E. JOHNSEN & Co.

SKIBSHANDEL, DRAGENBERGHUS

Telegramadresse: Sejus. Tlf. 2859, Riis Skov 157

Medlem af Marineforeningen.

Alt, som kan udføres fra Frilager.

HAVNEGADE 32, AARHUS

K ø b e n h a v n

A|s V E S T A

Specialfabrik for elektriske Varmeapparater

Komplette elektriske Kabysudstyr.

Elektrisk Opvarmning af Jernbane- og Sporvejs-Vogner, Skibskabiner, Ejendomme etc.
Gl. Kongevej 15 KØBENHAVN V. Centr. 9648, 14854

Chr. H. Dyhre

Marinens Uhrmager

(etableret 1875)

Frederiksborggade 48.

Tlf. Byen 5333 y.

A. Jørgensen

Cigarhandler

Frederikssundsvej 50

AKTIESELSKABET DET ØSTASIATISKE KOMPAGNI

(The East Asiatic Company, Limited)

KØBENHAVN — Filialer: BANGKOK og SINGAPORE

Egne Agenturer: Soerabaya, Shanghai, Han'cow, Tsingtau, Tientsin, Dalny, Harbin, Vladivostock, Seattle, San Francisco, Valparaiso, Durban og Johannesburg
Regelmæssig Rute paa Siam, Kina, Japan, Sydafrika, Australien, Java, Vestindien, Meksiko og Vestkysten af Nord- og Sydamerika.
Import til Europa af østasiatiske og andre oversøiske Produkter, Teak og andre Træsorter.
Eksport til oversøiske Pladser af europæiske Produkter. — **Skov- og Savmølle**drift i Siam.

Alle nærmere Oplysninger erholdes ved Henvendelse paa Kompagniets Hovedkontor, Holbergsgade 2, København K.

Telefon: Helsingør 531
— — 59

C. Wiibroes Bryggeri, Helsingør

Grundlagt 1840

Depot i København:
Marstalsgade 6, Ø. — Telf. C. 411

anbefaler sine fortrinlige Ølsorter: LAGERØL — EXPORTØL — PILSNERØL — MINERALVANDE

Trifoliums Mælkeforsyning

Leverer altid prima velsma-
gende Mælk fra store

Mønstergaarde

som staar under Tilsyn af
Selskabets egne Dyrlæger.

Telefoner:
C. 9204, 9205 & 9232.

C. V. Petersen, Bageri & Conditori,

St. Kongensgade 91.

Telefon 5712.

Forlang hos Deres
Købmand

Den fineste Spiseolie

ATKA OLIE

Asiatisk The Compagni A/s

Leverandør til Marinen.

Vilh. Hansen

Kolonialforretning

Strandgade 5 — Strandgade 5

P. Frederiksen

Mekaniker

Drejøgade 4.

JØRGEN WANGE
BOGFØRING OG REVISION
GRUNDTVIGSVEJ 9

A. CHR. BRORSEN - H. OVERGAARD

Maskininspektører

Amallegade 37. - København K. - Tlf. 4503 & 7303. - Telegram-Adr.: „Survey“

TELEFONER:
Centr. 72 (10 Ledn.)
Statstelefon 13
Telegram-Adr.
HANSEN

KØBENHAVN
Amallegade 35

C. K. HANSEN

DAMPSKIBSREDERI

Dampskibs-Ekspedition, Klarering, Havari-Agentur.
Befragtning, Køb og Salg af Damp- og Sejskibe.
Korresponderende Reder for Dampskibsselskabet „Dannebrog“

Bunkerul-Afd. Telegram-Adresse. **Bunkerdepot**
KØBENHAVNS-BUNKERKUL-DEPOT
Prima Kvaliteter. Ingen Udgifter. Hurtig Ekspedition.

S. LUND

ASSURANCEFORRETNING. GL. KONGEVEJ 120.

Sjælland

**KAAS & SØRENSEN (Indehaver G. E. Olsen),
HELSENGØR**

KUL - COKES - BRÆNDE

En Gros & en detail.

Telefoner: 39 — 1139 — 575

IMPORTKOMPAGNIET A/S.

Tlf. 33 & 34, — Kalundborg Stats. 13, — Telegr.-Adr.: Importico
IMPORT AF KUL, KORN OG FODERSTOFFER, SPC. LANGWITH
STORE OG NØDDEKUL TIL DAMP & HUSHOLDNINGSBRUG
Leverandør til Marinen.

Lauritz Nielsen

Skibsproviantering.

Havnen. Frederikssund. Telf. 8.

Grundlagt 1884.

Leverandør til Marinen.

Chr. Norups Kødudsalg,

Skibbrogade 45. **Kalundborg.**

Telf. 141. Privat: Telf. 246.

Leverandør til Marinen.

Jul. Th. Petersen

Mønsterbageriet.

Torvet 30 — KØGE — Telf. 294.

Leverandør til Marinen.

Køge Fiskehus

Nørregade 8 **Køge** Telef. 375

Alle Slags fersk og røget Fisk

Leverandør til Marinen.

Jylland

Andreas Skaarup, Aarhus.

Colonial- og Delikatessforretning.

Telefon 865, 866. Skolegade 29.

Leverandør til Marinen.

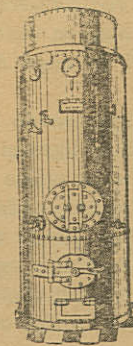
P. SAXBERG

Havnen. Skagen.

Skibsproviantering

Leverandør til Marinen.

Horsens

Fritstaaende Dampkedler

til Skibsbrug — Bagerier
— Slagterier — Brygger-
rier — Mejerier — Far-
verier etc.

Høj- og Lavtrykshedler.
Hurtig Opfyring, økono-
miske i Brugen. Tilbud
til Tjeneste. Nye og brug-
te Kedler paa Lager.

**Chr. Jacobsens
Maskinfabrik,**
Horsens. Tlf. 1214.

Horsens
ægte Maltøl

**UDMÆRKET STYRKENDE
UNDER SYGDOM OG
REKONVALESCENS.**

Anbefales af Læger.

Th. E. Nielsen

Thonbogade. **Horsens.** Tlf. 601.

Fisk en gros, en detail.

Leverandør til Marinen.

Medlem af Marineforeningen.

Kammerat!

Skal De have en **Forsikring,**
ligegyldig hvilken, da tegn ved

N. I. J. Spring, Hatting, Telefon 19.
Medlem af Marineforen. Horsens Afd.